Ч. 86 (14.629). Львів, вівторок 20. квітня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ КРАНЦ.

РЕДАКЦІЯ Я АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції я Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Крівaві події у Рацлавицах.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ.

ВАРШАВА, 19. 4. ПАТ. Тому що влада заборонила людовцям організувати маніфестаційний зїзд у Рацлавицах, організатори перестали підготовлятись до маніфестації і зїзд відкликали. Одначе частина агітаторів не підпорядкувалась рішенню і прибула до Рацлавиць одинцем використовуючи масову участь, як у кожний святочний день, доокольичного населення у недільнім богослуженні. Ці агітатори пробували підбурити зібраних і намовити їх до активного виступу проти органів публичної безпеки. Внаслідок цієї агітації, на відділ поліції, що переходив селом Рацлавиці вже по скінченім богослуженні посипались стріли і каміння несподівано і підступно з укриття. **Поліція була змушена у власній обороні вжити зброї і вбила одного з напасників Казимира Карковського, другий тяжко ранений помер. Два інші напасники є легко ранені.** При устійненні тотожности померлого стверджено, що це Вінкентій Ковальський, караний 3-літньою вязницею за грабунковий напад, якого шукала судова влада. **Зпоміж поліцаїв кільканацять є потовчених, кілька з них тяжко ранених. Новий відділ поліції швидко привернув лад і придержав багато напасників та ворохобників.** До Рацлавиць приїхала судова влада і приступила до енергійного слідства.

Візита мін. Бека в Букарешті.

ПАТ повідомляє: Мін. Бек виїзджає до Букарешту з ревізитою 22. квітня ц. р. на три дні.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Політичні кола привязують велике значіння до розмов мін. Бека у Букарешті. Мін. Бек буде на авдієнції в короля. Румунська преса підкреслює велике політичне значіння цієї подорожі.

Бомбардування Барсельони і катальонського побережжа.

БАРСЕЛЬОНА, 19. 4. ПАТ. Авас повідомляє: Вчора коло третьої години пополудні перелетіли над Барсельоною 2 літаки національних військ скидаючи запальні бомби на уладження в порті. Сирени заалярмували населення про летунський напад. Червоні мисливські літаки пустились у погоню за національними літаками, що відлетіли у напрямі моря. В год. 4-ій сирени повідомили про кінець алярму. Від бомб згинуло дві особи, кільканацять було ранених.

Одночасно два кораблі національних військ „Канаріяс" і „Сервера" бомбардували катальонське побережжа, а саме місцевости: Льос Альфакес, Альканар, Пеніськоля і Кастельон де ля Пляна. Жертв у людях не було.

Комунізм найбільшою трагедією людства.

ГЕН. ФРАНКО ВВЕДЕ В ЕСПАНІЇ ПРАВДИВУ ДЕМОКРАТІЮ.

САЛЯМАНКА, 19. 4. ПАТ. Ген. Франко виголосив учора політичну промову в радіо, накликуючи еспанський нарід до обєднання. Щоб це осягнути, необхідне, щоб кожний з еспанців жертвував свої приватні цілі для суспільности. **Найбільшою небезпекою є руїнницький большевизм — авангарда російського комунізму. Цей неприятель руйнує цивілізацію, є причиною загально-людської та еспанської трагедії, що її байдуже обсервує світ, який не може або не хоче зрозуміти цієї трагедії. Далі ген. Франко заявив, що введе в Еспанії правдиву демократію.** Населення зможе вибрати демократичні уряди, що цікавляться усіми проявами життя. Створимо умовини, в яких буде панувати суспільна справедливість. Створимо сильну армію на суші, в повітрі і на морю, що буде мати геройські чесноти, що їх виявили еспанці вже нераз. Знову відкриємо університети, що будуть продовжувати традиції.

Французькі радикали і соціялісти осуджують діяльність комуністів.

„ЛЮДОВИЙ ФРОНТ" У ФРАНЦІЇ ТРІЩИТЬ У СВОЇХ ОСНОВАХ.

ПАРИЖ, 19. 4. ПАТ. Вчора відбувся у Каркасон конгрес радикальної молоді при участи коло 6.000 осіб, провідників, міністрів і парляментаристів радикальної партії. Ця величезна політична маніфестація виявила настрої, що нуртують між членами радикальної партії. На конгресі 23-ох діячів, між ними міністр закордонних справ Іво Дельбос виголосили засадничі промови і порушили низку внутрішньопартійних і загально-політичних домагань. Конгрес виявив, що молодь висунула гасло відмолодження партії і домагається, щоб провід партії придержувався радикальної доктрини у своїм відношенні до інших партій, що входять у склад т. зв. „людового фронту" (себто соціялістичної і комуністичної). **Радикали не допустять до стосування революційних метод і домагаються від уряду, щоби вдержав лад та оминув суспільного заколоту.** Конгрес висловив признання радикальним міністрам за їх місію в уряді „людового фронту". Одночасно молодь домагалась, щоб уряд припинив діяльність крайно лівих чинників згідно з гаслом: „не хочемо приказів ні Берліна, ні Риму, ні теж Москви".Крім того в неділю відбулось засідання начальної ради соціялістичної партії,на якім прем. Блюм виголосив промову про діяльність уряду та його реформи. **Не хочемо** — заявив премієр — **переводити державного перевороту тому, що ми при владі, бажаємо володіти леґально і змагати до оживлення господарського життя та зміцнення миру.** Не можемо занедбати інтересів якоїнебудь кляси Франції. Мусимо привернути краєві здоровля. Якщо це нам удасться, всі кляси будуть тягнути з цього користи. Премієр осудив тих членів соціялістичної партії, які радіють з труднощів уряду. Далі генеральний секретар партії мін. Поль Фор заявив, що революційна лівиця веде супроти партії „злочинну акцію" і вбиває ніж у плечі членам партії, які входять до уряду. **Після того начальна рада виключила зі соціялістичної партії двох членів революційної лівиці і 22-ох членів соціялістичної молоді** та висловила довіря урядові. Провідник революційної лівиці пос. Півер заявив, що признає рішення ради і обовязується прилюдно його придержуватись.

——o——

Чи кінець війни в Еспанії?

Львів, 19. квітня 1937.

Спершу „Дейлі Телеграф" приніс поголоску про плян військової змови проти обох еспанських урядів, опісля Черчіль кинув з трибуни палати громад проект замирення Еспанії у трьох етапах, а тоді вже посипалися кандидати на спасителів Еспанії, немов на посаду в українській установі: і Рузвельт і Марч — і певно найдеться ще неодин.

Відкіля походить той проект? Преса вказує на два джерела: на англьо-французькі урядові кола та на невтральну еспанську еміграцію. Що вони на це? Еспанська еміграція в Парижі поставилася до проекту замирення Еспанії чужими руками з великим недовірям, французька преса — з неменшим скептицизмом. Лише один Льондон заховує мовчанку — в цьому випадку багатомовну мовчанку.

„Дейлі Телеграф", Чемберлен, Рузвельт, це самі представники англьосаксонського світу, — та й сам проект замирення, ніде правди діти, заносить англьосаксонським духом. На англійське походження вказувала би гуманний характер ініціятиви, що змагає до зупинення проливу крови проти волі безпосередньо заінтересованих. Недармо італійці придумали на ту діяльність злобну назву: „англійська круціята гуманности". Англійська розвязка справи: перемога демократичного центру над „релігійною війною" між крайньою правицею і крайньою лівицею; а відомо, що бодай на европейському терені — англійці вважають демократію єдиною доброю формою державного життя, що підходить для всіх народів, не зважаючи на їхній характер, темперамент та політичний рівень. І наконець ще один момент вказувала би вже не на англьосаксонське,а конкретно на англійське походження проекту замирення Еспанії: те, що він відповідав би інтересам Великої Британії. Як відомо, Льондон хотів би бачити в Еспанії знову невтрального сторожа Ґібральтарського проливу, тому він боїться, щоби перемога одної з воюючих сторін не кинула Еспанії в обійми Москви, перемога другої під впливи Риму чи Берліна.

Коли візьмемо під увагу стратеґічну ситуацію на еспанських фронтах, то мусимо признати, що з того погляду час для проекту замирення досить підхожий. Останні спроби виріш-

них офензива з обох боків не довели до нічого; від довшого часу еспанські воєнні комунікати стали страшенне нудні. Виглядає, що кожна з еспанських армій за сильна, щоб піддатися, але за слаба, щоб перемогти і що еспанська війна безнадійна: може ще роками тягнутися.

Безвиглядність війни — це досить поважний аргумент за замиренням, та це лише негативний аргумент. Щоби замирення було можливе, необхідні позитивні моменти, що промовляли би за ним, перш за все відповідне політично-психольогічне підложжя.

А його саме не бачимо. Неймовірно жорстока війна і ще більше жорстокий терор у запіллі завдали еспанській суспільности рани, які не дадуть їй замиритися ще довгі часи. Компроміс вимагає дружньої співпраці вчорашніх ворогів у всіх ділянках навіть приватного, не то публичного життя. Чи вона можлива в нинішній Еспанії? Уявім собі, що після компромісу вчорашні вороги стрічаються — на вулиці, у бюрі, у фабриці, у громадській раді, тощо. Коли би це були вояки, що вчора ішли проти себе до наступу на багнети — на приказ згори і наражуючи власне життя — вони могли би собі взаємно стиснути руку, так, як це нині роблять бувші комбатанти центральних і антантських держав. Та чи зможе фалангіст стиснути руку членові червоного „комітету безпеки", що убив його батька, замучив сестру — і навпаки?! Чи не скипить тоді південна кров, чи не запанує над Еспанією предвічне право мести, культивоване на всьому півдні Европи? А дальше: чи можна буде за один день замінити на мирного громадянина всіх тих спекулянтів на громадянській війні, які від довгих місяців живуть грабежами і ненавистю, яка прийшла на місце розуму та кермує звіриними інстинктами вбивати й нищити?

У таких умовинах здається, що лише сильна, але мудра, поміркована й толерантна диктатура приборкала би людську бестію, тримаючи її в руках до часу, аж минеться дур кровожадних інстинктів. Чи незаанґажовані, невтральні еспанські кола на те здобудуться? Дозволимо собі сумніватися. Історія еспанської республики недвозначно осудила вартість еспанського республиканського центру: він виявився клясичною керенщиною, прегарним погноєм для комунізму, чогож можна ждати від нього тепер?

Тому не диво, що покищо ніхто з еспанського боку не поставився прихильно до проекту замирення, ніхто навіть не прийняв його з довірям. Напр. у Парижі права еспанська еміґрація уважає проект большевицьким, тому, що на становище „невтрального" диктатора Еспанії він висуває генерала Міяху, голову червоного комітету оборони Мадриду. Але й ліва еспанська еміграція ставиться до проекту з недовірям як до... фашистівської інтриги: фашисти — мовляв — хотять тим способом вбити клин між валенсійський уряд і генерала Міяху, кинути на того останнього підозріння.

Щож — кожний бук має два кінці. Цікаве лише те, що в цьому випадку оба кінці звертаються проти проекту замирення Еспанії.

(гал.)

Старий і новий Віден.

Віден та віденців знаю дуже добре, бо була я там від наймолодших літ мого дитинства, ходила там до школи від першої кляси вселюдної до університетських студій включно. За такий довгий час поверх двацяти літ — я мала змогу пізнати не тільки само місто і його питоменности, але і вглянути в душу його автохтонних мешканців та полюбити їх. Не дивниця, що недавно, після семилітньої відсутности у Відні, я знову їхала туди з радісним і журливим запитом у душі: чи найду „свій" Віден таким, яким покинула його?!

Можливо, що на мої останні віденські враження вплинула аура: на самому вступі привитав мене Віден холодним та сильним дощем, немов би заздалегідь хотів пожалуватися, що минулися давні добрі часи. Колиж другого дня мої орудки завели мене на периферії міста у фабричну та робітничу дільницю, то моє перше пригноблююче враження ще більше поглибилось. Обличчя віденців — і працюючих і тих масових, що не всилі дістати працю, якісь сірі, без радости життя. Спершу думала я, що це тільки робітничі кляси так терплять від всесвітньої кризи, тому, що віденський промисл був уже в передвоєнних часах наставлений на експорт у німецькі краї Австрії. Але згодом я переконалася, що крім клопоту митних барієр мучать віденців і інші турботи.

Мої давні знайомі, яких я без труду відшукала, заєдно запитували мене: Скажіть, чи у вас так само важко жити, як у нас? Я, тримаючись засади, що „ґетайльтес Ляйд іст гальбес Ляйд" (українська пословиця каже ще сильнише: „У громаді і смерть не страшна"), потішала я своїх знайомих, що й у нас мало матеріялу до веселости. А всеж, головна журба віденців, це дорожнеча, де-де більша від нашої. Висота винагороди за всяку працю є там майже така сама як у нас, а харчеві продукти (набіл, товщі, хліб, булки, мясо, за вийнятком ярин та овочів) є вдвоє дорожчі від наших. Всі імпортовані товари теж саме страшенно дорогі, бо австрійський уряд підтримуючи продукцію краєвих хліборобських виробів, підніс мито на закордонні товари, головно хліборобські. І все таки заграничні яйця, кури, свині, масло, навіть полудневі овочі є дешевші від краєвих. Щоб зарадити шаліючій дорожнечі, уряд робить всякі можливі заходи, щоб оживити туристичний рух, — будує прегарні автостради в Альпах, електричні залізниці, дбає малощо не за зразковий, естетичний, артистичний та при тім питомо своєрідний австрійський вигляд не тільки столиці та більших прогулькових міст, але навіть найменших містечок і забутих сіл, уладжує ріжні міжнародні артистичні імпрези, наукові, фахові та спортові зізди, стягає до себе, як атракцію для інших, всякі світові слави не виключаючи недавніх великих монархів, усе на те, щоб стягнути до себе якнайбільше чужинців і через побільшений рух і збут піднести добробут (читай: зменшити нужду) своїх краян.

Але крім усіх тих економічних труднощів істнують ще політичні клопоти. Досі вдавалося австрійським політикам, які залишились вірні версайській клявзулі щодо заборони „аншлюсу", зберігати ту незавидну „суверенність" австрійської республики. Але це засадниче питання завжди актуальне. З одного боку страх перед утратою своєї окремішности та страх перед сторожами версайського миру, з другого боку туга за зєднанням зі своїм материком та зріст націоналістичних впливів. У цьому великому конфлікті грають немалу ролю сильні в Австрії жиди, но і ріжні ближчі та дальші чужі держави. Чималий вплив на настрої має факт, що Німеччина приміщує у себе численних австрійських науковців та всяких спеців. Що-правда, сумні рефлексії має людина, яка оперує порівнаннями про старий і новий Віден.

Чужинець, який приїзджає без ніяких споминів про давні часи віденського добробуту, може проходжуючись головними вулицями Відня, — завжди чудового наддунайського міста — винести якнайдодатніше враження. На вулицях завжди величезний рух, крамничні вистави завжди чудові, з найбільшим смаком уладжені, повні елеґантних і дорогих річей, на яких нема таблички, що ці чуда моди та доброго смаку недоступні для віденців. Крім цієї міжнародньої моди, Віден створив собі свою питому австрійську моду, до якої око в першій хвилині тільки з трудом звикає. Це пристосовування австрійських

ВОЛОДИМИР РАДЗИКЕВИЧ.

ВІДРОДИНИ „РУСАЛКИ".

Промова, виголошена 18. ц. м. на святочному концерті у 100-ліття появи „Русалки Дністрової" у Великому Театрі у Львові.

У старовинному замку, що на високих, стрімких горах Шотляндії закутався в сувої густих мряк, отворилася одної днини залізна брама. Легким пружиним кроком вийшов із неї молодий нащадок давнього лицарського роду. Струнку його стать тісно охоплював ніжно й химерно плетений панцир із срібної сітки. На голові мав він золотий шолом, при боці меч і золоту сурму в руках. Орлиним поглядом чорних, гарячих очей поглянув на рідну країну. Потім звинним кроком збіг із шотляндського узгіря на англійські низини, перейшовся в задумі берегами Темзи і направив тужний погляд у далекі світи. В бажанні зазнати буйних, дивних, романтичних пригод, побачити далекі, незнані, екзотичні країни, перехопився легким вітрильним судном на другий беріг Каналу Ляманш. Тут досів чорного, дикого коня з золотими підковами і вихром пошумів у світ. Грав у золоту сурму на берегах Сени, грав у золоту сурму над Рейном. На германських левадах, у парку барона Гарденберг Новаліса, прибрався в синю квітку, символ буйного полету і молодечого темпераменту.

Зачув, що в одному замку сто літ спить уже зачарованим сном гарна Глогорожечка, що вкололася веретеном, перескочив високий терновий живопліт і поцілунком покликав до життя сонну кралю. Скрізь, де тільки задзвонили золоті підкови його чорногривого коня, де тільки заграла його золота сурма, вибігали йому назустріч свавільні доньки Лісового царя, висувалися з нор карлики, випливали із хвиль Рейну його русалки, що стерегли таємного золота на дні ріки: великим дивом дивувалися, звідки взявся осьтут цей романтичний лицар, коли часи лицарства давно проминули. Доньки Рейну співали йому пісні, принаджували до себе, чаром манили... Але він їхав де дальше на схід — будити сонні царівни... Серед темної вітряної ночі затримався на берегах Дністра. Густа темрява царила осьтут довкруги.

Сонце ясне померкло, світ пітьма насіла,
Вшир і вдовж довкола сум ся розлягає,
Чагарами густими тьма вовків завила,
Над тином опустілим галок гомін грає...

Молодий нащадок лицарського роду не знав, кудою направитись. Не було кого про дорогу розпитати... Тоді приложив він до уст свою сурму. І ось із темних Дністрових хвиль знялося вгору спершу неначе зоря. Слідом за тією зорею у сяєві синього проміння виринула Дністрова Русалка. Ніжну та гнучку її стать вповивала багряна тканина, прибрана зеленим дубовим листям із Підлисся та першими сніжними веснівками, що ростуть по надбужанських та наддністрянських уліссях. На голові в неї був вінок із крилатих маків, призбираних на всіх просторах українських земель. Глянула русалка на молодого юнака, всміхнулася дивною, сумовитою усмішкою та промовила тихим шелестом Дністрової хвилі: „Судилося нам послідним бути, бо коли інші славяни вершка дохоплюються і коли не вже, то небавом побратаються з повним, ясним сонцем, нам на долині в густій, студеній мряці гибіти". Потім глянула довкруги, зложила руки, як до молитви і молодий лицар почув, як із її уст поплила з віртом молитва до темної весняної ночі:

Нене рідная!
Вволи ми волю,
Дай мені долю...
Щоби я була, як сонце ясна,
Як зоря красна,
Щоби згорнула
Ввесь світ до себе...

У відповідь понеслися з пошумом прибережного очерету слова затривоженої весняної ночі:

Доню, голубко,
Жаль мені тебе,
Гарная любко,
Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде,
Краса змарніє,
Личко зчорніє,
Головоньку склониш...
Жаль серцю буде.

Але віджджаючи помітив лицар, що в міру того, як спливали в темну, вітряну ніч ніжні слова русалки, розступалися „мряки тьмаві", розсувалися темні хмари, запалювалися передсвітанкові ранні зорі. Побачили люди Русалку. Широко розкривали очі сивоволосі патріярхи українсько-

народніх одягів до потреб міського населення. Молоді й старші пані усіх сфер населення одягнені весною в костюми з усіх околиць Австрії. Мужеський одяг відповідає зовсім жіночому. Капелюхи до обох одягів це так звані стирійські чи тирольські капелюшики, оздоблені крученим білим, червоним або зеленим шнуром, часами ще пером з куропатви або мичкою волосся з кізла. Га мода така популярна і так загально прийнялася, що не тільки місцеві люди, але навіть чужинці в той спосіб одягаються. Кажуть, що навіть князь Віндсор та інші чужинецькі достойники, які залюбки перебувають в Австрії, є дійсними прихильниками цієї моди. В літі у Відні все жіноцтво ходить у „дірндлях" („циганках") вже і в нас дещо відомих. Цей питомий народній характер австрійської моди приймається — підтримуваний чужинцями, які перебували в Австрії — частинно і в інших европейських краях. Гадаю, що ми, українки, маючи такі прегарні зразки нашої народньої ,можемо створити собі свою власну народню моду, пристосовану до міських потреб.

Як за давніх часів, так і нині є Відень Меккою для всіх артистів, музиків і співаків, як також і для адептів тих мистецьких фахів. Віденські театри вартні того ,щоб витрачуватись на них з останнього гроша: незрівняно високий рівень театральної культури, гри та співу артистів, всієї постанови вистав. Державна Опера, хоч має вже рівновартних суперників, усе тримає високо давній прапор, — так само Фільгармонія. Слід на цім місці згадати і про віденські кіна: всі більші кіна мають ревєву програму, яка рівнож стоїть на високім артистичнім рівні. Цікаво, що навіть при своїх ревіях, віденські кіна на половину дешевші від львівських. Вартаб і в нас завести віденський звичай — не впускати до кіна людей підчас сеансів.

Годі казати про Відень і промовчати його нічне життя. Очевидно, що в передвоєнних часах та інфляційних воно буко багато жваіше. Загальна нужда залишила і тут свої сліди. Є декілька новіших льокалів, яких внутрішнє архітектонічне оформлення і меблеве улаждення є останнім „криком моди". А проте для слабого руху в нічних льокалях є знаменний той факт, що відомий Ронахер замкнено зовсім з кінцем лютого ц. р., а „Аполльо" перемінено взагалі на кіно.

Усі ті, що були колись у Відні, памятають віденські винярні й „пивниці", а ті, що не були, бачили їх у віденських фільмах. Ті шиночки, ведені та обслуговані здебільша самими господарями, є найпривітнішими місцями розваги широкого загалу, тим більше, що за золотого можна в них дістати цілу літру правдивого вина. У тих шиночках, при шклянці вина та звуках віденського вальчика зберігли ще віденці свою питому та на ввесь світ славну „Вінер Гемітлихкайт". А проте більшість отих „келлерів" та шиночків у садках на віденських передмістях, це теж уже лише „товар на експорт": це неначе музейні памятки, цікаві для чужинців і зберігані для чужинців. Зате виросли могутні бльокгавзи робітничих домів, колишній центр соціялістичних впливів і затій.

З упадком австро-угорської імперії упав добробут Відня, впала і слава того прегарного міста .Новий Відень мало має спільного зі старим.

Д-р Дарія Дзерович.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

НИЩАТЬ ІСТОРИЧНІ ПАМЯТКИ.

Як повідомляють з Києва, цими днями большевики закінчили розбирати Видубицький монастир, збудований 1070 року. Місце, де стояв манастир, розорали плугом; там заводять ботанічний сад.

Крім того розбирають і другий київський манастир св. Йони.

ЯК У ВОЄННИХ ЧАСАХ.

(ПАТ). Орґан наркому шляхів „Гудок" дальше описує ідиллічні умовини на совітських залізницях, зокрема на тих, що йдуть на південь та до Азії. Залізничі стації — пише „Гудок" — переповнені пасажирами, що не можуть їхати, бо нема возів. Поїзди постійно спізняються: ось на леніїнській залізниці в лютім ц. р. на 7.031 поїздів спізнилося 1.614, а в березні ще більше. До 15. квітня варстати мали зремонтувати 2.000 возів, зремонтували лише 600.

ІНСПЕКЦІЯ ПРИ МУЗИЧНОМУ АКОМПАНІЯМЕНТІ.

(ПАТ). Як подає „Гудок", нарком шляхів васигновує чимало гроша на ремонт залізничих двірців, а не зважаючи на те двірці — навіть у Москві — брудні, занедбані. Коли начальник двірцевого виділу наркому переводив інспекцію харківського двірця, начальник двірця заанґажував піяністку, що грала підчас інспекції. Музика настільки заняла начальника виділу, що він не помітив бруду в почекальні.

„СОВІТСЬКЕ БУДІВНИЦТВО".

(РО). „Ізвестія" з 14. ц. м. пишуть, що в історичному містечку Димітріев (Вороніжчина) розібрали чимало домів та театр і з того матеріялу побудували шпихлірі за містом. Вулиці не ремонтують у тому щасливому містечку від 20-ох літ, каміння з бруку розікрали, електрівня унерухомлена від 6-ох літ.

Німецько-совітське зближення неможливе.

Німецька преса з обуренням опрокидує поголоски, немов би німецька закордонна політика шукала зближення до СССР. „Фелькішер Беобахтер", „Берлінер Таґеблят", „Кельніше Цайтунг", „Берлінер Льокаль Анцайгер" і інші підкреслюють що та вістка має на меті лише викликати недовіря у Польщі та в балтійських державах та що компроміс між двома настільки ворожими державами неможливий.

го роду, збентежені, затрівожені, неспокійні... Займалися іскри захоплення в очах молоді на вид великої вроди. Один молодець із ніжним, сумовитим обличчям впер погляд глибоких синіх очей з усією силою в поетичну, мрійливу постать і перед усім світом зложив велику присягу тій, що стала провідною ідеєю його життя: „Сполошиш ми долю і проженеш щастя, день ми спаморочиш і світ ми западе, нуждов мя вдариш і нашлеш ми злидні, світ ми спустіє і йме ворогувати, знидіє радість і плач мя огорне тугами ранком і вечором журба, і ніч ми несонна і горювання з сонцем, вирвеш ми очі і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш"...

Побачив це щире захоплення молоді суворий професор моралі на львівському університеті і в тривозі про спокійні ночі молодого покоління замкнув перед Русалкою на ключ двері, що вели у храм української національної культури.

В почутті глибокої зневаги подалася Русалка з гордо піднесеною головою гірським струмочком у Карпати і заховалася в темних лісах. Але не довго скривалася. За велика була туга молодого покоління за чаром її вроди; велике гаряче почування світило в очах молодого ідеаліста Маркіяна. Прилинула знову Русалка з угорської пушти на українську землю і станула при тому, що віддав їй у владу всю свою душу. Вірно стояла при ньому до кінця його життя. А коли заплющив очі, полинула на підлисецьку Білу Гору. Там у його память посадила червону калину і там її стереже. Захоплена глибокою вірою Маркіяна, що „великий есть Бог і велике імя Його, кличе український нарід на гору, щораз вище й вище, щоб міг брататися з повним ясним сонцем.

З українського життя в Кракові.

ДИТЯЧЕ ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО У КРАКОВІ.

Все дуже милі та симпатичні бувають дитячі виступи на сцені. Таке дуже гарне Шевченківське свято уладила тут власними силами українська дітвора з рідношкільних курсів та дитячого садка в неділю 28. III.

У не зовсім виповненій невеличкій салі „Просвіти" відспівав дит. хор „Заповіт" Стеценка, про Шевченка гарно говорила М. Сухіївна (III. курс), Зенко Хрущ (II. курс) деклямував „Дитячу присягу" Шкрумеляка, хор співав „Учітеся" Гайворонського. а М. Шарівна (III. курс) віддеклямувала „Музу".

Другу частину програми виповнили: форт. гра „Есп. танки" Ромка Стецури (II. курс), деклямація „Розрита могила" 4-літньої Віри Токарчуківної з дит. садка, врешті збірна деклямація „Поклін Кобзареві" та нац. гимн.

Коли поминути всякі недотягнення хорів, зрештою в подібних випадках майже неминучі, то цілість своєю вдатно підібраною та добре виведеною програмою робила незвичайно миле враження. А вже найбільше захоплення викликала своєю маленькою осібкою Віра Токарчуківна, що сміло почала: „Світе милий, краю тихий"... Але скоро похопилася та хотіла поправити: „не!"... Хвилина застанови — та память як на те не хотіла слухати... Що робити?... Хіба: „Мамо-о-о"... Щасливо склалося, що мама була недалечко. Правда, перший раз треба було... втекти, затеж за другий виступ, прегарну деклямацію, виголошену з якимсь зовсім недитяче стоїчним спокоєм

та подивугідним зрозумінням, зібрала маленька Віра бурю оплесків.

За підготування цього гарного свята належиться велике признання учительці рідношкільних курсів та провідниці дит. садка пп. Дарії та Іванці Костиківним, що в горячому передіспитовому часі зуміли вложити в нього багато щирого труду та молодечого запалу.

Дітям не треба дякувати. Їх та їхніх провідниць краще покласти за приклад старшому громадянству, як можна не тільки добре лучити кілька важких обовязків свого стану, але ще й останню вільну хвилину жертувати для загальної справи.

Сумно було з фреквенцією старших громадян. Чомусь усі любимо весною станути тай задуматись над зеленим травником і щодня враніці числити, кілько за ніч розвинулося листків на молоденькій берізці за вікном... Цеж кличе весна! Та забуваємо, що є між нами хтось ,що також свою весну переживає! А в нього душа — така ніжна, така глибока, така спрагнена великих та незабутніх вражінь і така преплодюча, що щоб не посіяв у ній — все вродиться... Тому не скупім для неї доброго прикладу, підтримки, заохоти та гарту на важку дорогу життя! Я.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ Т-ВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ.

Загальні збори краківської філії Т-ва Охорони Воєнних Могил відбулися 4. квітня в домівці „Просвіти“. Зборами проводив дотепер. голова філії інж. М. Павлик, секретарювала п. І. Костиківна. Після вшанування памяти померших членів та відчитання протоколу попередних З. Зборів поодинокі члени управи та контр. комісія зложили свої звіти.

Голова говорив, що в почину філії відбувся мин. року зеленосвяточний похід на українські воєнні могили; т-во брало теж участь у всіх загальних святкуваннях та всіх сил докладало, щоби придбати фонди на будову памятника українським полеглим у Кракові. Воно видало мин. року цеголки на ту ціль, але адм. влада не дозволила їх розпродувати. Виділ зробив відклик до воєвідства; справа досі не полагнана. І голова і скарбник ствердили, що в звітовому році матеріяльна сторінка філії значно поправилася; нині філія має 286.08 зол. готівки, членів усіх 80. На готівку зложилися досить точно вплачувані чл. вкладки і також одноразові датки (по 10 зол.) майже всіх наших крак. установ. Праця філії йшла справно. Направили могили, відновили хрести, на могилах ранньою весною посадили багато гарних цвітів, що цвили до пізної осени. Тим усім займався окремий технічний комітет.

Справа будови памятника станула на мертвій точці. Влада довгий час відкидувала всі проєкти, а коли врешті згодилася на будову на основі взору Литвиненка, то виникла нова перепона: примусова ексгумація всіх тлінних останків з тої частини цвинтаря, бо там коштом тогож цвинтаря мають поширити вулицю... Памятник стане вже на новому місці спочинку наших полеглих.

Після того на внесок. члена контр. комісії Збори признали виділові абсолюторію. Було ще кілька внесків та запитів, що разом виказали зовсім невелике зацікавлення членів справами Т-ва.

Дуже прикро вражав вибір нового голови, коли то аж 5 кандидатів під-ряд відмовилося приняти цю почесну службу...

До нового виділу ввійшли: інж. Павлик — голова, В. Міськевич — заст. голови; Е. Лепківна, П. Гладій, П. Мацелюх, М. Бабяк — члени; заст. вид.: І. Костиківна, П Кінах. Контр. комісія: о. д-р Хрущ, М. Новосільський, Г. Матчишин. Я.

Важлива візита австрійського міністра в Берліні.

БЕРЛІН, ПАТ. На прохання міністра війни Бльомберга приїхав до Берліна австрійський міністр Гляйзе—Горстенав, щоб узяти участь у святочному відкритті військового архіву у Берліні. Хоч приїзд австрійського міністра не має офіційного характеру, але до його побуту у Берліні привязують значіння підкреслюючи, що він відбув розмову з канц. Гітлером 10. липня 1936 р. і негайно після того дійшло до підписання австрійсько-німецького договору. Передбачують, що мін. Гляйзе-Горстенав матиме нагоду зустрінутись з головними керманичами Німеччини. Його вважають до деякої міри добрим гарантом розвитку договорів з 11. липня 1936 р. Останні австрійсько-німецькі непорозуміння збільшують значіння цієї візити.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 6

АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНА

У СВІТЛІ „ПРОПАМЯТНОЇ КНИГИ“.

СТАН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗУ.

В 1935 р. мав У. Н. Союз 29.591 членів. З того числа було: молоді 8.608, старших 20.983. Між старшими було мужчин 12.793, жінок 8.190; між молодшими: хлопців 4.561, дівчат 4.047.[1])

На першому місці щодо членства стоїть місто Шикаго з 1.440 членами, на другому місці Клівленд з 1.339 чл., на третьому Ню Йорк з 1.283 чл., на четвертому Філядельфія з 1.080 чл. (В часі друку цих дат Ню Йорк пересунувся на перше місце щодо числа членів). Впадає в очі мале число членів жінок, яких повинно бути стільки, що мужчин, бо майже всі члени жонаті, а також мале число молоді. В Америці припадає пересічно по 3 дітей на родину, отже коли приймемо, що в У. Нар. Союзі є 12 тисяч родин, то повинно бути поверх 30.000 молоді. І слушно замічає автор, що ці недостачі показують, куди треба звернути головну організаційну діяльність для дальшої розбудови У. Н. Союзу.

Чим є У. Н. Союз для американських українців, про це найвимовніше говорять цифри, що представляють виплату обезпеченевих сум за померлих членів. Отже: до 31. грудня 1935 р. померло 4.793 членів, що були обезпечені на 3,766.150 дол. Ці члени вплатили були до У. Н. Союзу за свого життя 445.203 дол., а Союз виплатив їх родинам 3,682.180 долярів. (Дещо менша сума виплати від обезпеченевої суми походить з того, що деякі члени мали позички на свої грамоти). Але це ще не кінець. Союз є не тільки асекураційним, але й допомоговим товариством. Від 1915 року Союз дає допомоги потребуючим членам. За час від 1. січня 1915 до 31. грудня 1935 дав Союз допомоги 3.002 членам на загальну суму 249.257 дол.[2]) Стільки допомог виплатило головне товариство; а скільки виплатили відділи! Хто зна, чи не вдруге стільки.

Незвичайно повчальні зіставлення причин смерти членів У. Н. Союзу. Подані понижче цифри можуть бути до деякої міри наукою та пересторогою для нас, хоч деякі з причин мають безперечно чисто американську закраску. І так:

Померло в р.	1897-1904	1905-1914	1915-1921	1925-1935
загалом	161	1300	910	1822
сухоти	26	326	219	318
убиті в копальнях	24	107	54	64
запалення легенів	11	188	196	262
убиті поїздами	10	69	30	28
з невідомих причин	90	—	—	—
недуга серця		97	85	369
при породах		83	12	—
згинули при роботі		61	—	—
пухлятина		42	12	—
з покалічення в копальнях		37	—	—
тиф		30	—	—
рак		26	32	218
дихавиця (астма)		2[illegible]	22	—
грипа			135	47
гострий нежит			26	47
параліж			16	—
кровотоки				63
вбиті автами				56
від алькоголю				25
самогубство				67

Якже пояснює автор подані тут причини смертности?

Наслідком дуже кепського відживлювання у старому краю в перших 20 роках побуту в Америці розмірно багато наших людей вмирає на сухоти. Іміґранти, що навикли виключно до праці на ріллі, не вміють поводитися в копальнях. Щойно згодом навчилися і зрештою вийшли нові закони, що наказували охорону робітника. У старому краю не вміли наші українці поводитися на залізницях, тому й розмірно багато їх гинуло від поїздів. Від приспішеного темпа праці — появляються недуги серця. Зразу — як було сказано — жінок було мало, а коли появляються, то багато їх гине при породі. Пізніше навчилися брати лікарів, або йти до положничих заведень і тоді смертність зменшилася.

В новіших часах появляються нові причини смерти: вбиті автами, від алькоголю і самогубство. Українці почали закуповувати авта й робити прогулькн, що в часі прогулки, яка принесла самогон, не завжди щасливо кінчилися. Причини самогубства непрослідженні, хоч це доволі дивно, бо навіть урядові амер. звіти виказують, що між католиками та православними вони рідко трапляються.

РОЛЯ У. Н. СОЮЗУ В ЦЕРКОВНІЙ СПРАВІ.

Незвичайно вартісну працю написав о. Петро Понятишин п. з. „Українська церква й У. Н. Союз“. Це той самий священник (парох Ню Йорку), що по смерти першого українського епископа, Сотера Ортинського, адміністрував 8 літ гр.-кат. епархією в Америці. Важніша ця стаття деякими ствердженнями, зовсім противлежними до тих, що в кругах українців під ріжними впливами прийнялися. Як у самій Америці, так за нею і в нас вироблілося поняття, що У. Н. Союз ставився вороже до гр.-кат. Церкви, що виступав проти неї, що поборював епископа і т. п. Тимчасом о. Понятишин пише, що саме за велика льояльність У. Н. Союзу до особи епископа більше пошкодила справі, як помогла.

[1]) Для точности слід сказати, що в кінцем 1936 р. мав У. Н. С. 30.335 членів, розміщених у 385 відділах у 21 стейтах. Всього майна мав У. Н. С. в тому часі 4,286.843 дол. 38 ц. (стор. 748).

[2]) В 1936 р. вже виплатив У. Н. С. обезпеченим членам 3,940.074 дол., а невилікуваним і калікам 298.864 дол.

СВІТ У КАМЕРІ.

VII-а ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ФОТОГРАФІЇ.

В неділю 18. ц. м. Українське Фотографічне Товариство відкрило в салях Природничого Музею Наукового Товариства ім. Шевченка сему з черги виставу мистецької фотографії. Зібраних гостей, протекторів вистави, представників Польського Фотографічного Товариства і преси привитав короткою промовою голова товариства інж. Евген Чайковський.

У виставі взяло участь 35 авторів зі своїми 157 працями. Образи розміщені у трьох невеличких салях, вистелених на час вистави білим папером для ротаційного друку, що прикривав старі — ще певно з часу будови камениці — тапети. Це з одної сторони викликувало у глядача враження якоїсь тимчасовости, але водночас рятувало образи перед невідповідним тлом і вказувало на дбайливу підготову вистави, з другої — пригадало зібраним, що вже крайня пора подбати про відповідні салі, де моглиб відбуватися вистави мистецтва так, щоб не треба послуговуватися такими примітивними засобами й паленіти перед чужинцями.

Розвішені у два, подекуди у три ряди образи відразу звертали увагу своїм незвичайно дбайливим зверхнім оформленням і цілість зробила справді добре враження. Далі впадала в очі відповідна величина образів і поправність бромової техніки, в якій виконані всі праці з винятком одного бромолію В. Проня. Формати образів великі, стінні, переважно 30×40 цм. і більші до 50×60. Поправне технічне опрацювання брому можна вважати новим осягом наших фотографів. Але треба додати, що дальші чергові вистави повинні вже проходити під знаком більшої технічної ріжноманітности.

Вистава має своєрідний національний характер і в працях декотрих авторів це забарвлення навіть доволі сильне. Це явище наскрізь позитивне, бо воно не дозволить українській фотографії загубитися у морі часто плиткого інтернаціоналізму і помалу доведе до того, що українська фотографічна творчість виробить собі стиль властивий українському духові. Не хочемо сказати, що треба китайським муром відгородитися від посторонніх впливів і треба їх вистерігатися. Навпаки, треба за ними слідкувати й поступати в духом часу, але з тим застереженням, щоб наші фотографи, приймаючи ці нові впливи, вміли витиснути на них свою власну індивідуальність.

Молодий автор Береза, що вперше виступив зі своїми працями на мистецькій виставі, під оглядом тематики і під оглядом композиційного оформлення наскрізь стилевий. Трудно навіть рішитися, котрій праці признати перше місце. Знамениті тонацією, ритмічним розміщенням плям і настроєм „Три символи", дуже добрий „Татуньо Гарасим", що хоч — здавалось би — випозуваний, таки чомусь зовсім природний, добра (хоч трішки слабша технічно) „Спрага", що вірно передає розмах, простір косарського життя. Не гірша в новому та цікавому схопленні „Вежа".

З образів Глинського найліпший „Закрут".

Дорош цікавий етнографічною тематикою, але в нього бачили ми вже нераз речі далеко кращі. З виставлених праць композиційно найкраща „Світло науки", дарма, що має трохи неспокійне тло. „Володар гір" і „Поминки" не виправдують своїх назв. „Аничка" замало поетична і занадто проста в розвязці.

Дурдели „Квіт кактеї" визначається прегарною тонацією й добірним укладом, „У парку" — настроєве, „Дівчинка" — добра рисунково, але трохи силоміць втиснена в кадр образу.

Заяць дальше пробує сил у портреті; держиться більш або менш вдатних студій голови; на клясичний портрет не поривається.

В Іваницького найоригінальніший портрет. Подебрадський замок цікавий хіба зразковою технікою барвлення брому.

Масляки вповні виправдують надії, які на них покладалося ще при нагоді давніших вистав. Одинацять старанних знимок дає добрий образ їх праці. З них найцінніші „Самота", „Шуварі" та „Дах". Булоб цікаво, якби ці автори відважилися колись виступити окремо. Спільна праця, відомо, траплялася в історії мистецтва нераз, але нераз у подібних випадках один мистець жив коштом другого.

Найбільше праць дав Мирович, що давніше надсилав свої образи із Праги. Тепер він перебуває у Львові. Всі його праці дбайливі та непрості у задумах, проте можна між ними відмітити ліпші та слабші. До вдатніших ми зачислилиб „Старі пні", „Привітання ранку", до слабших „Поцілунок", „На памятковому місці", „Модерну архітектуру". В тематиці — широкий, у вислові — відважний, дає речі в дусі імпресіонізму і пробує сил у новій річевости („Перед робітнею шлюсаря").

В цілости новому реалістичному напрямкові присвятився Мох. Всі чотири його праці звязані спільними стилістичними рисами, всі визначаються небуденною горішньою „точкою бачення" і реалістичним трактуванням матерії. Автор відважно послуговується чорною плямою й високим світлом, стараючися при цьому не розминатися з головними вимогами композиції. З його праць найсильніша у вислові „Той, що йде".

Між працями Ожги на перше місце вибивається „Тіні" — форматом трохи замалі.

Пежанський дав девять невеликих форматом праць. З них „Камяну стіну" що проймає настроєм мертвоти та „У ранній мряці" годилось би опрацювати в більшому форматі і зміцнити ще враження досконалістю техніки. Інші — зрештою поправні — праці цього автора тратять на ефекті з тої самої причини.

Репродукована в катальозі „Пільна доріжка" Проня належить до найвдатніших образів цього автора; добрий бромолій „Самітня стая", але „По жнивах", хоч би технічно, слабе.

Образи Савки, як звичайно, ефектовні. Часто навіть зверхній ефект намагається прикрити брак поважнішої композиції. До найповажніших можна зарахувати „Літо". Цікаві в цього автора, можна сказати, перші спроби прикладної реклямової фотографії. З реклямових фотомонтажів під оглядом фотографічним найліпше виконані „Проект реклями для фірми Центросоюз" і „Проект реклями для фірми Фортуна Нова". Їх справжньої реклямової вартости не можемо оцінити, бо на цьому не розуміємося.

Із праць також загально знаного вже автора Совяковського бездоганні під композиційним і технічним оглядом „У жнива" та „Пастушка". Добрі під цим оглядом і тематично — „Безжурні" — на жаль технічно слабі. Ці й інші праці цього автора мають виразний національно-етнографічний кольорит. Можна сказати псують гармонію тематики образи „Вишо" та „Русявка", з яких останній ще й композиційно слабий. Гарна і знана з давніше праця „На ранне Богослуження". Деякі броми Совяковського виконані в сепії, що додає виставі ріжноманітности.

Тарнавський виступив із двома зразковими бромами „Стара архітектура" та „Св. Онуфрій". „Зпід аркади" композиційно не замкнене, а „Лід" (яким між іншим захоплювалося багато глядачів) зовсім акомпозиційний і поза вірною передачею структури леду з мистецької сторони нецікавий.

Фіголь, як і давніше, любується у штучних вишуканих мотивах. „Відвідини тіней" і „Сирітка Зоня" — це його давній жанр, якого він і тепер не покидає. Можнаб мати завваги тільки щодо технічного виконання декотрих його образів. Але причиною цього може бути і побут автора на провінції. Тематично та композиційно добра „Осінь".

Праці Цинкаловського в надто малому форматі та з технічними недостачами. Вибивається „Вишивець".

Крім оцінених — у виставі взяло участь ще кількох дебютантів: Варцаба, Колтунюк, Луцький, Медвідь, Микитка, Олексишин, Петрикевич Ганна, Петріна, Приступюк, Світлик Оксана, Сорочко, Сторожук, Федак, Федецький і Шлапак. Декотрі їх праці вже на поважному рівні, от хоч би згадати „Дощевий день" Варцаби, „Підхід" Колтунюка, „Цитрини" Світликівної, „Пливака" Сторожука, „Нарешті стою" Федецького.

Провідником по виставі є старанно виданий і багато ілюстрований катальог. На жаль до нього не підібрано відповідних ілюстрацій, бо на стінах вистави, як помітили навіть посторонні глядачі можна найти далеко кращі. На нашу думку головною хибою катальогу є те, що в його ілюстраціях зовсім поминене оце тепле національне забарвлення вистави. Треба було звернути більше увагу на тематичний добір ілюстрацій.

Загальне враження з вистави дуже сильне. В порівнанні з попередніми виставами замітний значний поступ. Прикро, що на відкритті вистави було доволі мало гостей (яких 100 осіб; можливо, що причинилася до цього академія у століття „Русалки Дністрової", яка випала на півтора години пізніше). Вистава тріватиме до 9. травня, то й публика матиме ще час її відвідати.

—т.

Він вияснює, що У. Н. С. зовсім непотрібно іменував епископа своїм „покровителем", бо в цьому Союзі були чейже і православні й інші визнанці, а католицькому епископові не було на руку патронувати такій установі. Щоби з тієї халепи вийти, духовні дорадники епископа подбали, що на конвенції У. Н. Союзу у Клівленді (1910) перейшла постанова, що до організації можуть належати тільки католики. Це рішення конвенції, правда, ніколи не ввійшло в життя, а всеж воно спричинило сецесію т. зв. поступовців та основання двох інших допомогових організацій: Українського Робітничого Союзу і Провидіння, що сьогодні дуже радо злучились би з собою.

О. Понятишин пише м. ін., що „загрозливим затіям російської православної місії ставила українська церква й У. Н. Союз дуже енергічний опір", що „в цій оборонній акції згадані наші установи творили один обєднаний солідарний фронт під гаслом: за віру і нарід".*) Оборона доходила до фанатизму. Так нпр. у 1909 р. на самий Святий Вечір попали до нюйорської вязниці тодішній редактор „Свободи" Антін Цурковський та адміністратор Константин Кирчів за те, що „Свобода" написала про неморальне життя російськоо православного черця Арсенія.

Завдяки льояльности і що більше — співпраці У. Н. Союзу з церковною владою (пише о. Понятишин) „...в цій церковній роботі мав я настільки успіх, що припинив загарбування наших зорганізованих уже парохій російськими батюшками та заснував цілу низку нових наших церков (стор. 293).

(Далі буде).

*) Стор. 280 і 290.

Успіхи „Просвіти" — це успіхи на всіх ділянках народнього життя. Занепад освітніх змагань потягає за собою занепад усього нашого добігку. Тож спішім із жертвами на „Дар Просвіті"!

По широкому світі.

У французькій купелевій місцевости Туке-Парі-Пляж муніципальна влада заборонила політичні збори і походи, щоби не відстрашувати літників.

В Італії появився декрет, що піддає державній контролі більші підприємства будови кораблів та морських уладжень.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Творці сучасних машин.

Американці, що створили сучасну світову рекляму, себто всі тріки, як робити з мухи вола, залюбки хваляться, що вони — найбільше винахідчивий нарід у світі. Редактор наукового відділу „Ню-Йорк Таймс“ Вальдемар Кемпферт, автор „Популярної історії американських винаходів“ питається, чи правда, буцім-то американське повітря впливає більше на талант винахсодів, ніж европейське? І відповідає: „Наші винаходи відбивають не нашу оригінальність, а наші потреби“.

Від пароплаву до літаків.

Пароплав? 30 пароплавів плавало вже по водах, заки Роберт Фультон вибудував свій „Клермонт“ і пустив його по Гудсоні у 1870 р. Англієць Симінгтон придумав шрубове судно вже у 1787 р.

Авто? З усіх патентованих американських возів дуже мало належить американцям. Патент Сельдена з 1879 р., що приніс два міліони доходу, має попередника у швайцарця Ріваза з 1807 р. і француза Леонара в 1860 р. Усі теперішні типи американських авт виводяться від Даймлера і Бенца, що появились від 1883 до 1885 р. у Німеччині. Чотириколові гальми — англійські, натискові — французькі, 8 циліндровий пристрій — італійський, 5-типовий — французький. Американське авто дістало назву „американського“ через кількість продукції, а не якість механічної конструкції.

Не інакше з літаками, що прийшли від братів Райтів — англійців, уліпшені Айфлем французом і Практлем, німцем. Француз Ніпорт почав у 1910 р. робити перегони при помочі кадовба та крил, науково збудованих. Перші повітряні поїзди ввели в Німеччині та Росії. „Автожіро“ — найоригінальніший летаковий винахід належить еспанцеві — Сієрва.

Від телеграфу до сталі.

Зате американці сміються, що щодо телеграфу в Европі чуємо про Морсого як першого винахідника у 1837 р., німці вказують навіть на свого земляка Семмерінга, що телеграфував електрикою вже у 1809 р.; а англійці вчать у школах, що телеграфічну стрілку винайшли у 1837 р. Кук і Уітстон. Те саме з телефоном. Англійці вважають винахідником телефону Белла, німці Филипа Райса, що випередив його у 1861 році на 15 літ скоріше, а французи Шарля Борселя, що мав цю ідею, хоч її не виконав.

Не менше спорів є з фільмою. Німець Метампфер у 1833 р. перший зробив її плян, француз Люмієр перший перевів її практично у 1895 році.

Як почали робити повітню сталь? Американці вказують на свого Келлі з 1851 р., що випередив німця Бессемера, який перевів в Америці свої патенти перед судами технічно. Німець Сіменс у 1861 р. винайшов грубу для перетоплювання сталі, а французи Мартени удосконалили її. Англієць Дербі вже у 1713 р. зробив теж дещо у цій справі.

Інші винаходи.

Електричну лямпу звану „Едісоновою“ винайшов незалежно самостійно англієць Свон, а неонові знаки француз Кльод.

Жниварка як патент належить американцеві Мек Кормікові з 1833., але вже перед ним у 1794 році знали її шотляндці та англійці у 1826 р.

Американська швальна машина, що звязана з іменем Гова, у 1846 р. мала попередників в Европі ще у 1830 р. коли винайшов її француз Тімоніє.

Елеватор не є американським винаходом Отіса. Навіть його модерні типи знали раньше англійці у 1846 р. (тип гидравлічний) і німці у 1880 р. (тип електричний).

Мотори, ровер, телевізія.

Спаленеві мотори придумали француз Леноар у 1880 р. і німець Отто у 1876 р.; пізніше німець Дізель розвинув їх у 1893.

Ровер винайшли в Англії коло 1880 р.; фотоелектричну камеру, що дозволяє на телевізію відкрили Ельстер і Ґайтель, німецькі фізики у 1900 р. Переміну світла в електрику і навпаки при помочі селену відкрили англійці Мей, Сміт і Білвел.

Назагал телевізія — міжнародня, зроблена спільними силами Англії, Мадярщини і Сполуч. Держав.

Два американські вчені обрахували недавно, що 148 першорядних наукових винаходів повстало рівночасно в ріжних місцях. Звичайно винахід, заки стає машиною придатною практично переходить цілими роками з одної лябораторії до другої, заки вчені не доповнять його так, щоб він міг дістати ту форму, яка появляється як життєздатна.

—o—

Летунство у середньовіччі.

В лісабонськім мистецькім музею можна оглядати картину із середньовіччя, яка змальовує поле бою, а над ним високо серед хмар летять дві машини, що їх гонить якась таємнича пекольна сила. У цих дивних машинах сидить двох лицарів, які колять один одного списами. Невже мистець прочув 500 літ перед нашим століттям розвиток летунства? Так воно на око виглядає, але слід при тім памятати, що навіть найбуйніша фантазія не створить нічого такого, що не малоб хочби якогось незамітного прообразу в житті.

Дивна „летунська машина“.

Відомий англійський хронікар Тільбері пише, що в Р. Б. 1200 появилась над одною англійською місцевістю „повітряна машина“, яка причалила на площі перед костелом.

Вістки про дивні летунські машини появляються що якийсь час в оповіданнях ріжних тодішніх пройдисвітів. З 1489 р. походить деревορит, на якому представлена така „машина“. Фантазія мистця створила човен, який пливе у хмарах. Картина не має в собі нічого надзвичайного: звичайний човен із вітрилами, який пливе у хмарах.

Зате картина лісабонського мистця має в собі щось більше реального. Одна з „машин“, коли її ближче приглянемось, має форми птаха, з якого вибухають вогненні язики.

Горіючі, голубяні стрільна.

Інший літописець Севастіян Мінстер подає оповідання про якогось середньовічного данського королевича, який не міг здобути обложеного міста і пустив на місто хмару голубів із привязаними до ніжок горіючими ганчірками. Перестрашені голуби осіли на деревляних дахах міста і спричинили пожежу, яка перевернула ціле місто в купу попелу.

Також інші літописці пишуть про горіючі птахи, що їх пускали на села.

У 1584 р. появився у німецькій мові методичний твір про нищення міст і оборонних замків при помочі „вогненних птахів“. Автор згаданого твору про „успішної боротьби способах“ доручає зловити голуба з обложеного міста, привязати йому на плечах подовгастий літачок наповнений порохом, до мішочка привязати запалений льонт і пустити. Голуб полетить напевно до міста і запалить його.

Вогненні змиї.

Бідного голуба заміняли в середньовіччі в летунські запальні бомби. Але коли кажемо про летунську зброю у середньовіччі, маємо на думці передовсім „вогненних змиїв“. Із давніх часів залишився твір „Беліфортіс“, де є опис такого змия. Змия будували із напущеного якоюсь рідиною полотна, через що воно ставало тверде. До середини напускали якогось димного і смердючого газу. Таких „змиїв“ пускали вгору таким самим способом, як пізніше робили брати Монгольфієри зі своїм першим кулистим бальоном. Вид таких „смердючих і димових потвор“ над татарським військом викликував у забобонних старинних лицарів справжній переполох.

Давня бомба.

Летунську бомбу у середньовіччі винайшов королівський капелян Едварда II. і III. Цей капелян, незлий тактик, описав у двох творах виданих між 1326 і 30 р. „летунську машину“ подібну до „вогненного змия“. Під цією машиною радив капелян-стратег примістити бомбу із запаленим льонтом. У творі „Де секретіс Арістотеліс“ є рисунок, який змальовує обложену твердиню і над нею „вогненного змия“, якого притримують на шнурі. Під змием висить бомба із запаленим льонтом. За хвилину бомба впаде на голови оборонців.

Так виглядала у мистецькій фантазії та в сфері дійсности повітряна війна середневіччя.

—o—

Поштові голуби.

Замісць слонів, яких уживали в давнину перси у війні, маємо нині панцирні танки, замісць пращ, що кидали каміння, маємо далекосяжні скоростріли та гармати, замісць верхових листонош маємо телефон, телеграф і радіо, а проте й досі голуб не втратив на своїй вартости як вістун. Від ковчегу Ноя голуб не втратив довіря людини. Памятники з часів фараонів доказують, що в Єгипті вживали голубів як поштових післанців. Підчас облоги Люєни, як оповідає Пліній, виконували вони це важне завдання, — так само при помпеянській громадянській війні. Римські гладіятори брали із собою голубів, щоб повідомляти свою рідню про вислід їх змагань.

Перевага голуба.

Голуб і досі може зринути в одну мить над полем битви, навіть коли скрізь шириться отруйний газ: можна його підкинути вгору в охоронній скриньці і ніякі стріли не можуть його дігнати під хмарами. Голуб перелітає пересічно на годину 90 км. Він шукає собі вигідного шляху найчастіше на висоті 350 м. Коли по дорозі відибує ворогів — орлів та шулік, може піднестись незвичайно швидко до висоти 6.000 м. Невгаваючи голуб може перебути за день 700 до 800 км. Найчастіше спочиває під вечір на церковних вежах або високих домах до перших досвітків. Нерідко робить подорож на відстань 1500 км.

Незвичайний змисл.

Природники й досі не можуть нам пояснити, яким робом поштовий голуб, перевезений у звичайній клітці поїздом, автом, літаком чи кораблем на якесь далеке місце, може відразу вертатись туди, звідки його взяли. Чуємо про його орієнтаційний хист, про радіові проміні тощо, але це не розяснює цілої таємниці. Берете із собою голуба із Львова до Константинополю чи Багдаду, там випускаєте його на волю і він за два-три дні прилітає до родинного міста і сідає на те саме місце, де любив сідати щодня.

Будова ока голуба — неймовірно мистецька. Знавці впевняють, що почтовий голуб бачить з висоти 400 м. мале зернятко пшениці на землі і кидається на нього, щоб ним поживитись.

Кілько він може нести?

Поштовий голуб вертається тільки до того місця, звідки його взяли. Треба щойно довшого тренінгу, щоб навчити його перебувати той самий шлях у дві сторони нпр. Львів—Київ і назад.

Кілько може нести із собою поштовий голуб листів? Алюмінієва коперта з одним листком важить один грам. Голуб може взяти такі три коперти. Коли він винятково сильний, тоді можна йому привязати до шиї фотографічний апаратик із фільмовою стяжкою вагою 80 грамів. Від 8 до 80 гр. вантажу це вся можливість сил голуба.

В останніх роках відкрили широко розвинену контрабанду наркотиків при помочі голубів у ріжних краях. Для військових цілей — шпигунства — вживають їх віддавна з великим успіхом. У Львові у найближчому сусідстві цитаделі годували перед війною приватні власники для військових цілей багато поштових голубів. Неодин зовсім невинний власник поштових голубів скінчив сумно своє життя, коли чужа влада заняла територію і віднайшла таких небезпечних вістунів у людей, які часто не знали, для кого і на що їх годують.

—o—

ПОШТОВА МАРКА ЗА 10.000 ФУНТІВ СТЕРЛІНГІВ.

Найдорожчою поштовою маркою на світі є марка за 1 пенні Британської Ґуяни. Тільки два примірники цієї марки є на світі. Одна у збірці небіжчика короля Юрія VI., другу має вдова по американськім промисловці пані Ґінд. На ліцитації в льондонськім Гаймер Гавзі не осягнула вона такої ціни як хотіла. Найвища сума, яку давали за цю філятелістичну невидальщину, була 8.000 фунтів. Пані Ґінд хотіла 10.000 фунтів стерлінгів. Гарні грошики за клаптик паперу.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Творці сучасних машин.

Американці, що створили сучасну світову рекляму, себто всі тріки, як робити з мухи вола, залюбки хваляться, що вони — найбільше винахідчивий нарід у світі. Редактор наукового відділу „Ню-Йорк Таймс" Вальдемар Кемпферт, автор „Популярної історії американських винаходів" питається, чи правда, буцім-то американське повітря впливає більше на талант винахсдів, ніж европейське? І відповідає: „Наші винаходи відбивають не нашу оригінальність, а наші потреби".

Від пароплаву до літаків.

Пароплав? 30 пароплавів плавало вже по водах, заки Роберт Фультон вибудував свій „Клермонт" і пустив його по Гудсоні у 1870 р. Англієць Симінгтон придумав шрубове судно вже у 1787 р.

Авто? З усіх патентованих американських возів дуже мало належить американцям. Патент Сельдена з 1879 р., що приніс два міліони доходу, має попередника у швайцарця Ріваза з 1807 р. і француза Леонара з 1860 р. Усі теперішні типи американських авт виводяться від Даймлера і Бенца, що появились від 1883 до 1885 р. у Німеччині. Чотириколові гальми — англійські, натискові — французькі, 8 циліндровий пристрій — італійський, 5-типовий — французький. Американське авто дістало назву „американського" через кількість продукції, а не якість механічної конструкції.

Не інакше з літаками, що прийшли від братів Райтів — англійців, уліпшені Айфлем французом і Praктлем, німцем. Француз Ніпорт почав у 1910 р. робити перегони при помочі кадовба та крил, науково збудованих. Перші повітряні поїзди ввели в Німеччині та Росії. „Автожіро" — найоригінальніший летаковий винахід належить еспанцеві — Сієрва.

Від телеграфу до сталі.

Зате американці сміються, що щодо телеграфу в Европі чуємо про Морсого як першого винахідника у 1837 р., німці вказують навіть на свого земляка Семмерінга, що телеграфував електрикою вже у 1809 р.; а англійці вчать у школах, що телеграфічну стрілку винайшли у 1837 р. Кук і Уітстон. Те саме з телефоном. Англійці вважають винахідником телефону Белла, німці Филипа Райса, що випередив його у 1861 році на 15 літ скоріше, а французи Шарля Борселя, що мав цю ідею, хоч її не виконав.

Не менше спорів є з фільмою. Німець Метампфер у 1833 р. перший зробив її плян, француз Люмієр перший перевів її практично у 1895 році.

Як почали робити новітню сталь? Американці вказують на свого Келлі з 1851 р., що випередив німця Бессемера, який перевів в Америці свої патенти перед судами технічно. Німець Сіменс у 1861 р. винайшов грубу для перетоплювання сталі, а французи Мартени удосконалили її. Англієць Дербі вже у 1713 р. зробив теж дещо у цій справі.

Інші винаходи.

Електричну лямпу звану „Едісоновою" винайшов незалежно самостійно англієць Свон, а неонові знаки француз Кльод.

Жниварка як патент належить американцеві Мек Кормікові з 1833., але вже перед ним у 1794 році знали її шотляндці та англійці у 1826 р.

Американська швальна машина, що звязана з іменем Гова, у 1846 р. мала попередників в Европі ще у 1830 р. коли винайшов її француз Тімоніє.

Елеватор не є американським винаходом Отіса. Навіть його модерні типи знали раніше англійці у 1846 р. (тип гидравлічний) і німці у 1880 р. (тип електричний).

Мотори, ровер, телевізія.

Спаленеві мотори придумали француз Леноар у 1880 р. і німець Отто у 1876 р.; пізніше німець Дізель розвинув їх у 1893.

Ровер винайшли в Англії коло 1880 р.; фотоелектричну камеру, що дозволяє на телевізію відкрили Ельстер і Ґайтель, німецькі фізики у 1900 р. Переміну світла в електрику і навпаки при помочі селену відкрили англійці Мей, Сміт і Білвел.

Назагал телевізія — міжнародня, зроблена спільними силами Англії, Мадярщини і Сполуч. Держав.

Два американські вчені обрахували недавно, що 148 першорядних наукових винаходів повстало рівночасно в ріжних місцях. Звичайно винахід, заки стає машиною придатною практично переходить цілими роками з одної лябораторії до другої, заки вчені не доповнять його так, щоб він міг дістати ту форму, яка появляється як життєздатна.

—o—

Летунство у середньовіччі.

В лісабонськім мистецькім музею можна оглядати картину із середньовіччя, яка змальовує поле бою, а над ним високо серед хмар летять дві машини, що їх гонить якась таємнича пекольна сила. У цих дивніх машинах сидить двох лицарів, які колять один одного списами. Невже мистець прочув 500 літ перед нашим століттям розвиток летунства? Так воно на око виглядає, але слід при тім памятати, що навіть найбуйніша фантазія не створить нічого такого, що не малоб хочби якогось незамітного прообразу в житті.

Дивна „летунська машина".

Відомий англійський хронікар Тільбері пише, що в Р. Б. 1200 появилась над одною англійською місцевістю „повітряна машина", яка причалила на площі перед костелом.

Вістки про дивні летунські машини появляються що якийсь час в оповіданнях ріжних тодішніх пройдисвітів. З 1489 р. походить деревορит, на якому представлена така „машина". Фантазія мистця створила човен, який пливе у хмарах. Картина не має в собі нічого надзвичайного: звичайний човен із вітрилами, який пливе у хмарах.

Зате картина лісабонського мистця має в собі щось більше реального. Одна з „машин", коли її ближче приглянемось, має форми птаха, з якого вибухають вогненні язики.

Горіючі, голубяні стрільна.

Інший літописець Севастіян Мінстер подає оповідання про якогось середньовічного данського королевича, який не міг здобути обложеного міста і пустив на місто хмару голубів із привязаними до ніжок горіючими ганчірками. Перестрашені голуби осіли на деревляних дахах міста і спричинили пожежу, яка перевернула ціле місто в купу попелу.

Також інші літописці пишуть про горіючі птахи, що їх пускали на села.

У 1584 р. появився у німецькій мові методичний твір про нищення міст і оборонних замків при помочі „вогненних птахів". Автор згаданого твору про „успішної боротьби способах" доручає зловити голуба з обложеного міста, привязати йому на плечах подовгастий лічачок наповнений порохом, до мішочка привязати запалений льонт і пустити. Голуб полетить напевно до міста і запалить його.

Вогненні змиї.

Бідного голуба замінили в середньовіччі в летунські запальні бомби. Але коли кажемо про летунську зброю у середньовіччі, маємо на думці передовсім „вогненних змиів". Із давніх часів залишився твір „Беліфортіс", де є опис такого змия. Змия будували із напущеного якоюсь рідиною полотна, через що воно ставало тверде. До середини напускали якогось димного і смердючого газу. Таких „змиів" пускали вгору таким самим способом, як пізніше робили брати Монгольфієри зі своїм першим кулистим бальоном. Вид таких „смердючих і димових потвор" над татарським військом викликував у забобонних старинних лицарів справжній переполох.

Давня бомба.

Летунську бомбу у середньовіччі винайшов королівський капелян Едварда II. і III. Цей капелян, незлий тактик, описав у двох творах виданих між 1326 і 30 р. „летунську машину" подібну до „вогненного змия". Під цією машиною радив капелян-стратег примістити бомбу із запаленим льонтом. У творі „Де секретіс Арістотеліс" є рисунок, який змальовує обложену твердиню і над нею „вогненного змия", якого притримують на шнурі. Під змием висить бомба із запаленим льонтом. За хвилину бомба впаде на голови оборонців.

Так виглядала у мистецькій фантазії та в сфері дійсности повітряна війна середневіччя.

—o—

Поштові голуби.

Замісць слонів, яких уживали в давнину перси у війні, маємо нині панцирні танки, замісць пращ, що кидали каміння, маємо далекосяжні скорострілі та гармати, замісць верхових листонош маємо телефон, телеграф і радіо, а проте й досі голуб не втратив на своїй вартости як вістун. Від ковчегу Ноя голуб не втратив довіря людини. Памятники з часів фараонів доказують, що в Єгипті вживали голубів як поштових післанців. Підчас облоги Людени, як оповідає Пліній, виконували вони це важне завдання, — так само при помпеянській громадянській війні. Римські гладіятори брали із собою голубів, щоб повідомляти свою рідню про вислід їх змагань.

Перевага голуба.

Голуб і досі може зринути в одну мить над полем битви, навіть коли скрізь шириться отруйний газ: можна його підкинути вгору в охоронній скрині і ніякі стріли не можуть його дігнати під хмарами. Голуб перелітає пересічно на годину 90 км. Він шукає собі вигідного шляху найчастіше на висоті 350 м. Коли по дорозі відибує ворогів — орлів та шулік, може піднестись незвичайно швидко до висоти 6.000 м. Невтавaючи голуб може перебути за день 700 до 800 км. Найчастіше спочиває під вечір на церковних вежах або високих домах до перших досвітків. Нерідко робить подорож на відстань 1500 км.

Незвичайний змисл.

Природники й досі не можуть нам пояснити, яким робом поштовий голуб, перевезений у звичайній клітці поїздом, автом, літаком чи кораблем на якесь далеке місце, може відразу вертатись туди, звідки його взяли. Чуємо про його орієнтаційний хист, про радіові проміні тощо, але це не розяснює цілої таємниці. Берете із собою голуба із Львова до Константинополю чи Багдаду, там випускаєте його на волю і він за два-три дні прилітає до родинного міста і сідає на те саме місце, де любив сідати щодня.

Будова ока голуба — неймовірно мистецька. Знавці впевняють, що почтовий голуб бачить з висоти 400 м. мале зернятко пшениці на землі і кидається на нього, щоб ним поживитись.

Кілько він може нести?

Поштовий голуб вертається тільки до того місця, звідки його взяли. Треба щойно довшого тренінгу, щоб навчити його перебувати той самий шлях у дві сторони нпр. Львів—Київ і назад.

Кілько може нести із собою поштовий голуб листів? Алюмінієва коперта з одним листком важить один грам. Голуб може взяти такі три коперти. Коли він виняткова сильний, тоді можна йому привязати до шиї фотографічний апаратик із фільмовою стяжкою вагою 80 грамів. Від 8 до 80 гр. вантажу це вся можливість сил голуба.

В останніх роках відкрили широко розвинену контрабанду наркотиків при помочі голубів у ріжних краях. Для військових цілей — шпигунства — вживають їх віддавна з великим успіхом. У Львові у найближчому сусідстві цитаделі годували перед війною приватні власники для військових цілей багато поштових голубів. Неодин зовсім невинний власник поштових голубів скінчив сумно своє життя, коли чужа влада заняла територію і віднайшла таких небезпечних вістунів у людей, які часто не знали, для кого і на що їх годують.

—o—

ПОШТОВА МАРКА ЗА 10.000 ФУНТІВ СТЕРЛІНГІВ.

Найдорожчою поштовою маркою на світі є марка за 1 пенні Британської Гуяни. Тільки два примірники цієї марки є на світі. Одна у збірці небіжчика короля Юрія VI., другу має вдова по американськім промисловці пані Гінд. На ліцитації в льондонськім Гаймер Гаузі не осягнула вона такої ціни як хотіла. Найвища сума, яку давали за цю філятелістичну невидальщину, була 8.000 фунтів. Пані Гінд хотіла 10.000 фунтів стерлінгів. Гарні грошики за клаптик паперу.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Весняні біги навпростець.

…магання у бігу навпростець в повному розгарі.

В КОЛОМИЯЩИНІ

…ний біг „**Сокола**“ **в Молодятині** (4. п. м.) з участю …гунів на трасі 2 км.

… п. м. **Сок л в Стопчатові** зорганізував біг на … м., в якому стартувало 12 змагун в. Осягн зма… дуже добрі, зважвши, що це перші змагання, … т-во взагалі зорганізувало.

Перші місця заняли: 1) Яцюк Василь в часі 13, … Дмитро — 14, 3) Скрегунець Петро — 14.30.

…більші змагання в бігу навпростець відбулися … **ломиї**, зорганізовані „Соколом“ при участи зма… філії К. Л. К. — Вербіж. Стартувало 26 змагунів, … 4 жінки і 2 юніори. Траса бігу 2 км. для мужчин … м. для жінок і юн орів, доволі тяжка.

Перше місце в бігу жінок здобула **Грабовенська** … часі 3:56. 1. Николишин 4:00, 3) Семчук — 4:07, 4) …ковачі — 5:25.

Юніори: 1. Беркещук — 3:22, 2) Кукурба — 3:28.

…Біг мужчин приніс несподівану перемогу **Гошов…го в часі 7:57** перед **Маруняком** — 7:58 і **Ющаком** …). — 7:59. Дальші: 4) Семенюк, 5) Гарасимюк (оба …).

Марунняк і Ющак — це знані із краєвих змагань … змагуни. Малі різниці часу між трьома першими …гунами — ледви 1/10 сек. — вказують на вирівнан… Можна сподіватися, що всіх їх зобачимо на кра…му бігу в Стриї (25 п. м.) де зможуть змірятися … львівськими та іншими змагунами.

У ЛЬВОВІ

…увся 18. п. м. **окружний біг навпростець** на трасі … м. Стартувало як на львівську округу, що має 12 …бів, — дуже мало змагунів і це ледви з 3-ох клю… УССК — 18 змагунів, Черник — 3-ох, Буй-Тур — … 4-и жінки з УССК-у.

Біг відбувся під знаком рішучої переваги УССК, та … заповідався цікаво, з огляду на суперництво між …илюком (Черник) і Варцабою (УССК), що минуло… року завзято змагалися зі собою, при чому оста… першенство припало Гаврилюкові. В цьомуж … **Варцаба** здобуваючи **перше місце в часі 17:51** …ед 2) Заліщуком (УССК) — 18:15, 3) Стебельським …СК) — 18:19, 4) Соколовським (УССК) — 18:23 та …илюком, що заняв пяте місце в часі 18:31. На даль… місцях знову УСК, а саме: 6) Матвійчук і 7) Пігляр, а на 8) Салко (Черник), 9) Левицький В. (УССК), 10) Семенчук (Буй-Тур) — 19:07.

Шкода, що зголошені з „Дніпра“ і УРСК-у змагуни не стартували; цікаво булоб, якби копуни (що заняли на своїм бігу добрі місця) — змірилися в бігу з легкоатлетами.

В бігу жінок стартували тільки змагунки з УССК-у, що поділилися м сцями: 1) **Адріянович** — 2:53, 2) Сорока — 2:54.4, 3) Крива — 3:03, 4) Фірман 3:22.

Накінець мале побажання: щоб львівська округа зорганізувала ще один, тим разом **„масовий“ пропагандивний** біг, в якому — при більших зусиллях організаторів сміло може стартувати понад 100 змагунів, — поширюючи його навіть на союзних змагунів.

МАРШІ.

Цього року відновлено традицію змагань у марші. Перша взялась за їх організацію рухлива коломийська округа. До змагань стануло 18 змагун в (8 із Сокола — Коломия, 9 — КЛК Вербіж, 1 несоюзний і 4 жінки з Сокола — Коломия). Марш відбувався на яблонівській шосі.

Висліди:

Жінки: 1) Грабовенська L. 2) Семчук, 3) Витвицька 4) Грабовенська М.

Мужчини: 1) Гошовський О., 2) інж. Полотнюк, 3) Беркещук, і ін.

Можна надіятися, що цю практичну конкуренцію візьмуться організувати й наші округи.

СОКІЛЬСЬКИЙ ТРЕНІНГОВИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

У лісі на Голоску відбувся трені нговий біг навпростець, зорганізований Соколом-Батьком. У бігу взяло участь 95 змагунів і змагунок з усіх львівських гнізд, з цього 12 посестер, 34 учасник в і 49 побратимів. Траса для посестер та учасників була 1 км., для побратимів 2 км. У бігу посестер перемогла Камецька (С. Голоско 3:37), у бігу учасників Гординський (С. IV) 3:12, у бігу побратимів Орищин (С. III) 8:10.

БІГ НАВПРОСТЕРЦЬ У ДРОГОБИЧІ.

Заходом дрогобицького Підгіря відбувся б г навпростець. В конкуренції мужчин виграв біг на трасі 3 км. Веліхновський (Сокіл-Дрогобич) у часі 12 м. 2) Грицишин Сок.-Дрог.) 3) Куйдич. В конкуренції жінок (на трасі 1 км.) заняли всі 3 перші місця змагунки Сокола Унятичі. Організація змагань слаба.

Спортові висліди.

РЯШІВ. РЕСОВІЯ — УКРАЇНА 5:2 (3:1).

Переміні були надії прихильників України, що цим …ом удасться проломити сумну традицію постійних …граних нашої дружини на виїздах, зокрема у Ря…. Україна знову програла, і то у високому відно…нні. Найболючіше те, що репрезентаційна наша о…манитка програла зовсім заслужено, бо Ресовія пе…вищала Україну стартом до мяча, пробоєвістю, неу…пучивістю в обороні та у твердій грі. Сама гра бу… доволі гарна та на високому рівні.

Головна причина програної — як звичайно в …раїні, лінія помочі. Скоцень І., Павулик і Підлісець…й вдоволили на змаганнях зі слабим Соколом, зате …грі зі сильним противником не вміли дати собі ради. …Алементна трійка нападу Ресовії зовсім легко пере…ила через лінію помочі і затримувалася щойно на …оборові або на Гуцулові. І оборона України не була … без гріху. Мягка, обережна гра та недостача від…відної скорости й рішучости — ось хиби, що дозво…ли напасникам Ресовії аж пять разів сфорсувати лі… оборони та добути 5 воріт. Гуцул боронив, що міг, …ото вини у такій високій програній нема ніякої.

Напад, який досі був завжди найсильнішим ату…м нашої дружини, цим разом також не вдоволив. …ьки Магоцький і Петрів могли вдоволити. Скоцень …ав слабо, Міцьош боязливо, а Максимів, крім кіль…х несмілих загрань, теж нічого не показав. Як цілість …пад України вийшов гірше від нападу Ресовії. Чима…й вплив на гру нападу мала, без сумніву, поміч, яка …зовсім не підсилювала нападу добрими подаваннями. …пасники України переводили гарні для ока комбіна… в ширину, але здебільша непродуктивні. Зате трій… Ресовії грала простими прецизними подаваннями до …реду, здобувала швидко терен і була завжди небез…печніша від нападу України. При цьому незвичайна …видкість, пробоєвість і гострий стріл ставили ІІ ви… від трійки: Міцьош, Петрів і Скоцень.

Хід гри: Перші ворота для Ресовії здобуває у 12. … Врубель. По хвилині молодий Баран підвищує ви… … до 2:0. Україна сильно деприм∪ється та обмежу…ся тільки до припадкових акцій. Треті ворота добу… Гагендорф у 32. хв. Пок нчені пісі половини стрілює Максимів під гострим кутом на ворота. Магоцький добиває і перша частина гри кінчиться вислідом 3:1 для Ресовії.

У другій половині гра на дещо нижчім рівні, бо дощ змочив грище і тоді до голосу приходить Україна, як дружина краща технічно. Та дарма, напад України не використовує своєї переваги і губиться в г…перкомбінаціях. Зате Ресовія добуває ще ворота у 25. і 28. хв. зі стрілів Барана. Дві хвилини пізніше Петрів добуває другі ворота для України, але цей вислід залишається вже до кінця. Небавком розбитого Петрова зносять із грища, так що останні хвилини грає Україна в десятку. Контузія Петрова доволі погана, так що імовірно в цю неділю він не буде грати проти Корони

Суддював добре п. Шибе. Видців 2.000.

УКРАЇНА І. Б — БІЛИЙ ОРЕЛ 3:3 (2:1).

Резерва України осягнула гарний вислід в осіннім мистцем А-кляси. Ще перед трьома роками перша дружина України ледви могла осягнути такий самий вислід з Білим Орлом.

Білий Орел виступив до цих змагань у своїм звичайнім складі. Україна І Б дещо ослаблена без Цимбали, Романця та Олійника. **Склад** України був такий: Солецький, Сиротюк, Вішка; Людічник, Гошовський Шумовський; Петришин, Богурад, Хомишинець, Кравськвий, Малюха. У другій половині замісць Гошовського грав Бубела.

Україна вела вже 3:1 і мала нагоду підвищити вислід до 4:1; навіть 5:1, одначе нерішений вислід зовсім заслужений, бо Білий Орел був дружиною більше вирівняною. Найкращий на грищі був Богурад. Дуже добре грав теж Хомишинець, який умів мудро виробляти своїм партнерам догідні позиції. Двійка: Хомишинець-Богурад грала за цілий напад, бо оба крила просто не існували, а Кравський крім двох стрілів нічого не показав. На помочі добре грав у першій половині Гошовський. У другій половині грав Бубела на правій помочі, а місце Гошовського заняв Шумовський, який іноді грав теж за обох непевних оборонців. Вішка добре грав головою, але не має зовсім викопу. Сиротюк поміг Б. О. добути двоє воріт. Солецький на воротах зовсім добрий.

Україна добуває в перших 15 хвилинах двоє воріт (Кравський і Хомишинець). Для Б. О. добув ворота Шларб І. У другій половині стріляє Кравський з близька бомбу не до оборони. Білий Орел добуває ворота зі стрілів Шларба ІІ. і Щудловського.

Суддював добре п. Набелец. Видців до 300.

УКРАЇНА ІІ — БІЛИЙ ОРЕЛ ІІ 4:3 (4:1).

Гарний вислід для молодої (ІІІ.) дружини України.

МИСТЕЦТВА УСС.

УРСК — Буйтур 3:2 (2:2). Несподівана перемога ремісничої дружини, яка заграла ці змагання дуже амбітно і виграла заслужено. Суддював п. Назар. Видців к. 200.

Тризуб — Богун 1:1 (1:1). Гра весь час хаотична. На грачах пізнати брак тренінгу. Суддював п. Стефанівський. Видців к. 150.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Погонь Іб 1:0 (1:0).**

ЛЬВІВ. **Чорні — ІІ. Сокіл 4:2 (2:2).**

ЛЬВІВ. **Польонія — Лехія 2:1 (1:0).**

Табеля Окружної Ліги.

1. Чорні	11	19	3	31:17
2. Україна	12	18	6	46:18
3. Ресовія	11	17	5	38:17
4. Гасмонея	10	12	8	11:9
5. Р. К. С	10	11	9	20:17
6. Чувай	10	10	10	26:31
7. Огнісько	11	10	12	19:33
8. Корона	11	9	13	13:21
9. Погонь І б	10	7	13	19:27
10. Польонія	9	6	12	10:17
11. Лехія	10	4	16	10:19
12. ІІ. Сокіл	11	3	19	15:37

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

КАТОВИЦІ. Рух — Висла 1:0 (1:0).

ПОЗНАНЬ. Варта — Погонь 4:0 (2:0).

КРАКІВ. Краковія — ЛКС 5:0 (1:0).

ВАРШАВА. Варшавянка — АКС 4:0 (1:0).

В табелі веде Варта. Погонь впала на 8 місце. Замикають табелю ЛКС і Домб, якому Ліга відібрала всі пункти без гри.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ.

СТРИЙ. **Скала — Тур 6:2 (5:1).** Заслужена перемога Скали у перших мистецьких змаганнях. У другій половині Скала грає в десятку без виключеного Меленя.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — Бялі 1:1.** Ватра повинна була виграти, але не мала щастя.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Луг — Чумак (Замарстинів) 5:0 (2:0).** В неділю дня 18. п. м. відбулися змагання копаного мяча між дружинами Луг і Чумак, закінчені перемогою Лугу. Дружина Лугу відмолоджена грала добре. Відзначилися воротар, оборона, сер. поміч і трійка нападу. Ворота здобули Заяць 2, Капюкевич 2, Бабала ІІ 1.

ЯРОСЛАВ. **Огнісько — Сян 2:0 (1:0).** Заслужена перемога Огніська. Сян грав незле, але не мав щастя. Найкраще грав у Сяні Турко. В Огніську найкращий середущий помічник Тишарський. Суддював слабо п. Телесьницький.

ТЕРНОПІЛЬ. **Єгуда — Поділля 2:1 (1:0).** Поділля могло ці змагання виграти, але напад не мав щастя у стрілах. Поділля мало майже весь час перевагу.

МОСТИСЬКА. **Скала — Стшелец 3:2.** Заслужена перемога Скали.

ЛЬВІВ. **Степ — Зоря 4:2 (2:0).** Заслужена перемога Степу, який переважав дружину Зорі амбіцією, кращим стартом до мяча і стріловою диспозицією. Ворота для Степу добули Лейбюк (3) і Мех, для Зорі Крушельницький і Вілинський. В дружині Зорі, крім кількох проблесків технічних потягнень, брак волі для виграння змагань і дивна неповоротність і повільність.

МІЖДЕРЖАВНІ ЗМАГАННЯ.

Румунія — Чехословаччина 1:1 (0:0). Змагання за чашу Малої Антанти. Гра вирівняна. Румунська дружина добула ворота в 8. хвилині другої половини. Вирівняв для Чехословаччини у 18. хв. Неєдлі.

Швайцарія — Бельгія 2:1 (2:0).

ГЛЄСГОВ. **Шотляндія — Англія 3:1.** На цих змаганнях було 150.000 глядачів.

МІЖМІСТОВІ ЗМАГАННЯ.

Прага — Берлін 4:2 (2:1).

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Братислава — Вікторія Пільзно 2:1 (2:0).

Інші змагання за мистецтво чеської ліги, з уваги на міждержавний метч Чехословаччина — Румунія не відбулися.

Похорон пок. д-ра Остапа Прийми.

Похорон д-ра Остапа Прийми зібрав у неділю пополудні перед домом жалоби на Личаківській вулиці маси української інтелігенції. Колишні військові нараховували до двох тисяч осіб: справжньої української еліти. Між іншими „ін корпоре" звилися всі лікарі, всі члени „Молодої Громади", всі мистці прийшли своєю присутністю засвідчити співчуття для Дружини Покійного, всі вчителі середніх шкіл (Покійний був шкільним лікарем у Малій Семинарії).

Панахиду над домовиною відправив і домовину випровадив Преосв. **сп. о. д-р І. Бучко.** Похорон провадило ок. 10-ти духовників. Співав хор ради. Купчинського. Над могилою промовляв від Лікарського Товариства його голова д-р Максим Музика, пригадуючи низку дат і фактів з життя Покійного ,що свідчили про велику громадянську зрілість та небуденні прикмети вдачі д-ра Остапа Прийми. Розходились присутні з цвинтаря з прикрим почуттям, що не стало людини, яка могла ще довгі роки прожити з користю для нації, зорганізованого громадянства, свого звания, своєї рідні.

—o—

Коли скінчилася кріза...

У хвилині, коли ми осягнули не тільки „дно крізи", але почали скоро виходити нагору конюнктури, широке поле праці отвирається перед всім для тих, які мають менші або більші засоби і можуть творити власні варстати праці.

Кожне тягнення Державної Льотерії — а є їх двانацять в році — дає красві капіталістів, які розпоряджають панкою готівкою,так дуже побажаною у всіх початках господарського оформлення. Ту саму ролю відіграло також закінчене дня 16. квітня тягнення третьої кляси трицятьвосьмої Льотерії, де вильосовано вісім тисяч вигр на загальну суму 2,089,750 золотих.

Головну вигру тої кляси на сто тисяч золотих, розділили між себе мешканці Горішнього Шлеська, працівники промислових заведень, пп. Е. Г., К. П., М. Р. і Г. К: Кожна з цих осіб дістала двацять тисяч золотих на чвертку щасливого льосу ч 174201.

Багато гроша вплинуло до Ломжи, бо там мешкають власники поодиноких чверток числа 58488, на яку впала вигра сімдесять пять тисяч золотих. Поділять між себе ту суму два купці, військовий і возьний суду. Друга вигра тої самої висоти дісталася мешканцям столиці на ч. 151.025; поодинокі чвертки належать головно до представниць гарного полу.

По десять тисяч виграли числа: 150083 (Варшава) і 72363 (Ліско, воєв. львівське). І в цім випадку щастя дісталося паням, які — треба то признати — розуміють користи ,які дає гра на Державній Льотерії і беруть в ній загальну участь.

Очевидячки, всі подані особи, будуть мати тепер одну журу: як найкраще вмістити свої гроші. Однак це виходить вже поза межі цієї нотатки.

Вже недовго, бо 7. травня починається тягнення четвертої кляси, якої головна вигра доходить — як відомо — до міліона золотих. Отже треба памятати про відновлення льосу, щоб оминути непотрібних труднощів.

НОВИНКИ.

— **Приймаю пацієнтів у мому заведенні Львів, вул. Сикстуська 17, тел. 265-73 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за попереднім замовленням. Пльомби, золоті, плятинові і емаліовані корони, штучні зуби в золоті, кавчуку і нержавіючій сталі. Регуляція зубів, що криво ростуть. Полекші в сплатах. — Насс.** 3—3

— **Найкращі лиси, пелерини** виконує і поручає **Ю. Глушевський, пл. Капітульна ч. 3.,** тел. 254-46. Приймаю футра літом до перехования.

— **Весняний сезон у Черчі.** Весняний сезон у Черчі починається 5. травня. Ті, що хоріють на ревматизм, ґікт, ісхіяс, злу переміну матерії, шлункові,ниркові та жіночі недуги повинні користати з найдешевших цін і найдогіднішого часу лікування. Інформації: Управа Живця, Черче, п. Рогатин. 642 6—10

— **Остерігаю** П. Т. Громадян перед ошуканцем Карпиком, який представляє себе будьтоби мав від мене листу, що уповажнює його збирати на політ-вязнів і видурює від людей гроші. Ошуканця прошу віддати в руки поліції, бо він ні листи, ні уповажнення ніякого не має. — **о. Леонтій Куницький.** 693

— **Замість квітів** на домовину бл. п. Петра Ковалиська, батька директора Торг. Школи Р. Ш. у Львові, зложив Учительський Збір цієї школи 20 зол. на будову Торг. Школи у Львові.

— **Товариство Українська Захоронка у Львові** влаштовує під протекторатом Їх Ексцеленції Митрополита Кир Андрея і Преосвященних Кир Івана і Кир Никити велике ювилейне свято в честь Божої Матері, яке відбудеться дня 9. травня ц. р. в 12. год. вполудне у салі Великого Театру у Львові. Програму свята подамо пізніще. — Діловий Комітет: о. дир. Василь Лицинюк, дир. Василь Барвінський, проф. Леся Кривіцька, проф. Оксана Дрогомірецька, проф. Михайло Осінчук, Софія Ракова, Марія Пастернакова, Надія Макарушкова.

— **До відома Вп. членів ТОПІЖ-у.** Членів Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові, які бажають виїхати на літній відпочинок до віллі Т-ва в Камені Довбуша (Ямне), просимо зголосити свій виїзд заздалегідь у господаря віллі М. Островерхи найдальше до 15. травня ц. р. Зголошуватись між 11. і 13. год. в редакції „Діла" (Ринок 10).

— **Пятнистий тиф найбільше лютує в Галичині.** З оголошених статистичних даних міністерства суспільної опіки виходить, що в 1936 р. занедужало у Польщі на пятнистий тиф 3.755 осіб, з того 234 померло. Львівське воєвідство займає перше місце з числом 711 осіб, далі йде новгородське з числом 498 осіб, станиславівське — 478, поліське — 461, між 300 і 400 — воєвідства волинське, виленське і білостоцьке. У шлеськім, поморськім і познанськім воєвідстві статистика не нотує недужих на тиф. Від 1926 до 1933 р. пересічне число недужих на тиф було менше від числа з минулого року.

— **Арештування серед комуністів у Стрийщині.** Минулого тижня арештувала поліція у Стрию та в Сколім багато осіб підозрілих у комуністичній діяльності. Частину арештованих відставили до слідчої вязниці окружного суду в Стрию, частину після переслухання звільнили. Деякі зі звільнених дістали від адміністраційної влади наказ негайно покинути місцевости положені у прикордонній полосі.

— **В обороні свободи преси.** Минулої неділі відбулись у Варшаві загальні збори союзу польських журналістів, що їх привитав в імени уряду міністр суспільної опіки Косцялковський. Він підкреслив, що уряд підготовляє проект закону про права та обовязки журналістів і нормує умовини праці. Уряд доцінює ролю і значіння преси, що впливає на вироблення прилюдної опінії. Признав, що польські журналісти мають за собою великі заслуги для держави. По звітах і виборі виділу збори розглянули конфлікт „І. К.Ц." з соймовими властями та „розломом" у львівськім польськім синдикаті. В дискусії промовляло 25-ох промовців. Збори одноголосно приняли резолюції у справі конфлікту „І. К. Ц." з соймовими властями та „розлому" у львівськім синдикаті з його осудом.

— **Голодівка соціялістичного діяча.** Д-р Болеслав Дробнер, якого арештували у перших днях березня у звязку з ліквідацією „Дзенніка Популярного" в Варшаві, почав у краківській вязниці дня 16. ц. м. голодівку на знак протесту проти перетримування його у вязниці. — Крім д-ра Дробнера сидять ще в слідчому арешті з редакції згаданого **часопису: інж. Натанзон і інж. Джевецький.**

— **Львівська хроніка.** Анна Ґадейова з Левандівки повідомила поліцію, що її муж Віктор вийшов ще перед 2 роками з дому і не вернувся. — У брамі при вул. Пілсудського якась жінка підкинула немовля жіночого полу. — Сімон Мамбер купець (Зиблікевича 4) купив від Й. Василюка золотий перстень за 25 зол. Згодом переконався, що перстень тільки позолочуваний і варта всього 2 зол. — Поліція арештувала злодія В. Н[illegible]ря за влом до Европейської пральні при ву[illegible] [Ли]чаківській 19 а. — В дорозі на „роботу" [illegible] жала поліція Г. Козьола, А. Городинського [illegible] Френкля. Цю дібрану трійцю зловили [illegible] Третього Мая з приладами до влому.

— **Виставка карт.** В англійській галерії [illegible] влаштували тепер виставу карт до гри [illegible] країв і ріжних епох. Разом є там 7.000 [illegible] карт, деякі дуже рідкі та оригінальні, [illegible] карти з людських кісток зроблені [illegible] підчас останьої війни, карти до пікета [illegible] на відворотній стороні так, що всі [illegible] ють один вальс. Найстарша талія є з 16[illegible] яку вживали астрольоги до ворожения. На[illegible] ший ґарнітур з 52 карт з 1680 р. — най[illegible] чий, має рисунки, які помагають до [illegible] географії.

— **Ріжні вістки.** Італійський уряд [illegible] не вишле свого корабля при нагоді [illegible] Юрія VI.; участь у святі візьме 17 [illegible] Італії. — Відомий англійський летун [illegible] приготовляє на 25. квітня новий перелет [illegible] дон—Капштадт, сподіваючись перелетіти [illegible] відстань за півтретя дня по 350 км. на [illegible] при сприятливому вітрі. — У найближч[illegible] буде готовий у Вашингтоні найбільший [illegible] плав для бомб, званий „Повітряна твердиня" [illegible] завдовшки на 25 м., може летіти 400 км. [illegible] дину і взяти кілька тон бомб. — Німецький [illegible] не має від кількох тижнів звісток про [illegible] мого дослідника Азії Фільхнера,якого [illegible] китайському Туркестані. — Відомий іта[illegible] ський композитор Маскані працює над [illegible] „Наполеон". — Відомий англійський [illegible] сер Норман Енджель запропонував у своїй [illegible] танній промові, щоб усі демократичні держ[illegible] світа заключили оборонний союз і солідар[illegible] ступали проти того, хто виступить проти [illegible] держави з війною.

—o—

Зі судової салі.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ НА ВОЛИНІ.

Перед окружним судом у Луцьку [illegible] 14. ц. м. розправа проти селян: **Володимира Лавренка, Марії та Олександри Панасюків і Никити Гаврисюка.**

Підс. Лавренко родом з Полтавщини, [illegible] Совітської України, де большевики розстріляли його цілу родину, батьків, братів, сестер. Він належав до організації „Український Народній [illegible]зацький Рух", що її 30. листопада 1936. р. [illegible] зліквідувала, а членів її арештувала. Тоді Лавренко утік з хати, в якій мешкав від 15 [illegible] скривися, побоюючись, щоб його не вислали [illegible] Совітів. Перед арештом скривався також [illegible] і організатор УНКР-у Степан Боровик.

На сам Свят-Вечір, себто 6. січня ц. р. застукали їх обох поліцаї у Печихвостах, горохівського повіту, в хаті Марії і Олександри Панасюків. Вони почали втікати до ліса, а поліції пол. агент Болеслав Полляк пустились за ними в погоню. Поліція густо стріляла. Акт обвинувачення каже, що оба втікачі відстрілювались до поліції. Тоді згинув Степан Боровик, а тяжко ранений Б. Полляк помер у шпиталі. Підс. Лавренка поліція арештувала 2. лютого ц. р. у хаті Микити Гаврисюка у Печихвостах. Тому прокуратор притягнув підсудних: Марію та Олександру Панасюк і Микиту Гаврисюка до відповідальности за переховування підс. В. Лавренка і цього останнього за вбивство поліційного агента Б. Полляка. Йому загрожує кара смерти, бо свідки поліції стверджують, що підсудний стріляв до них. Крім того Б. Полляк перед смертю мав заявити у присутности 4-ох осіб, що підс. Лавренко тяжко ранив його.

Дня 14. квітня ц. р. розправа не скінчилась. Перервано її, щоб переслухати хорого лікаря в Миркові, горохівського повіту та для переведення ще інших доказів.

Боронять адв. Забродський з Луцька і д-р Ст. Шухевич зі Львова.

Ця розправа є неначе вступом до процесу проти членів „Українського Народнього Козацького Руху".

З театру.

Великий Театр: „Професія пані Воррен", песа на 4 дії Б. Шова.

Ця суспільна сатира ще з тої доби, коли Шов завзятущий соціялістичний неофіт сміявся з людей не всміхаючись. Бачимо тут тип жінки, що дійшла до майна зазнавши найгіршого пониження, якого може зазнати молода дівчина без засобів до життя. Із хвилиною, коли усвідомила собі, що поза молодістю та красою не має нічого — навіть моралі, почала жити коштом інших молодих, гарних і недосвідчених дівчат. Зате все своє серце вложила у виховання одинокої доньки, що виховується в найкращих школах і пансіонах на чужині, далеко від маминої атмосфери. Песа зачинається від моменту, коли мама хоче нарешті наблизитися до дорослої доньки. Приходить до конфлікту — донька довідується від приятелів мами про мамину професію.

Джерела доходу пані Воррен та її спільника-капіталіста дають привід Шовові до злобних рефлексій на тему сучасного ладу. Та як добрий психольоґ, він сам відчуває, що ріжні суперечности цього ладу не можна розвязати як гордійський узол. Пані Воррен має свою подвійну мораль, але має теж в дечому рацію, яка болить і пече її доньку. Ще більше болить маму правда доньки.

Песа виведена дбайливо, та на жаль добрі артисти не завсіди мають відповідні для себе ролі. Заголовну ролю грає дуже добре пані Жичковська, її донька не залишає на нас враження досить енерґійної та самостійної; артист у ролі пастора безумовно за старий. Дуже добрі типи створили пп. Ґутнер і Венцковський.

м. р.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ОСИП САВИЦЬКИЙ.

В пятницю 17. ц. м. помер у львівськім шпиталі по важкій недузі відомий громадянин д-р **Осип Савицький**, лікар у Дунаєві і б. старшина УГА., у 45. році життя. Похорон відбудеться у вівторок 20. ц. м. в год. 4-ій пополудні з крипти оо. Бернардинів на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

Петро Ковалисько, господар у Болестрашичах коло Перемишля, помер 16. ц. м. у 65. р. життя. Похорони відбулись у неділю 18. ц. м. Покійник тішився великою повагою серед односельчан і в цілій околиці. Виховав трьох синів і одну доньку. Один із синів, Антін, є директором Торговельної Школи Р. Ш. у Львові. В. Й. П.!

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Концерт „Коломийського Бояна". Концерти „Коломийського Бояна" належать у Коломиї до висококультурних, коли не вживати слова „елеґантних", імпрез. Готують вони завсіди якусь несподіванку для публики. Концерт у честь Т. Шевченка в дні 11. п. м. приніс аж дві „несподіванки" для тих, що прийшли його слухати: перша з них — це гостинний виступ оперового співака С. Сліжка. Публика не щадила гостеві оплесків, що було найкращим доказом її признання. Одна тільки завважка: чи не краще булоб на Шевченківськім концерті не співати пісень (хочби з поважних опер) у чужій мові? Адже це концерт у честь найбільшого мистця українського слова. Друга несподіванка — це справді дуже по мистецьки й оригінально обдумані декорації до інсценізацій Шевченкових поезій кисти артиста-маляра Я. Лукавецького. Розгортались листки величезної книги „Кобзаря" і показували зразу заголовки поезій, потім ті поезії у прекрасних малюнках (напр. „Садок вишневий", „Суботів"), а за третьою карткою випускали листки з себе декляматора чи декляматорку. Річеве, поставлене на площині наших днів вступне слово про Шевченка виголосив проф. Д. Николишин. Провід хору був у вправних руках справді неструдженого й заслуженого диригента д-ра Р. Ставничого. Гарно вийшов міш. хор „Заінька". Окремо треба згадати про „Вибір гетьмана" Б. Кудрика. Цей твір хор віддав з глибоким зрозумінням змісту та характеру пісні. Можнаб мати хіба побажання тільки щодо виразнішої дикції у співаків і співачок. Признання належиться теж декляматорці п. М. Пшепюрській, яка не шукає за легкими поезіями, не бе на дешеві ефекти, а ставиться до цього роду мистецтва поважно, підбираючи може менше „вдячні" до деклямації поезії, зате вартніші своїм внутрішним змістом. Маленькі декляматори „Садку вишневого" і „Мені тринадцятий минав" вивязалися дуже добре зі своїх завдань. Особливо подивугідна була самопевність і відвага малої декляматорки. П. Тамара Жукова, що передавала „Думку" в інсценізації, має в Коломиї славу доброї декляматорки. П. Рогужинського чули ми вперше у ролі декляматора, але є бажання ще раз почути його при нагоді. Символічний автор „Кобзаря" був дуже добрий. Фортепіяновий супровід був у певних руках наших пань піяністок: І. Николишин вих, Е. Гонтової і Я. Мельниківни. Загальне враження з концерту було дуже миле. Жаль тільки, що публики не було стільки, наскільки цей концерт своїм високим мистецьким рівнем і моральними прикметами заслуговував.

І. В.

Княжий „Дар Просвіті" — це фонд для всенаціональних виховних змагань. Не жаліймо жертв на „Дар Просвіті".

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Районове посольське віче в Лагодові. Дня 7. ц. м. в Свято Благовіщення відбулося в Лагодові перемишлянського повіту районове посольське віче, в якому взяло участь к. 600 селян з Лагодова та сусідніх сіл. Віче отворив голова ПНК в Перемишлянах адв. д-р Франц Свістель, покликуючи до президії громадян Миколу Тивонюка, Михайла Пилипчука, Івана Пучинського й Антона Красіловича та на секретаря віча Семена Мишолівського. Посол перемишлянської округи д-р Степан Біляк виголосив річеву майже двогодинну промову, в якій зложив звідомлення з діяльности УПР. у минулій соймовій сесії, зокрема обговорив справи земельні, шкільні, загрозу комуністичної пропаганди, видвигаючи накінець потребу якнайінтенсивнішої організації народнього життя у всіх ділянках, зокрема потребу політичної організації в рямцях УНДО. В дискусії забирали слово: о. Микола Дядьо, адм. Лагодова, о. Іван Каспрук, парох Станимира, гром. Микола Корчовський, Микола Лаба, І. Пучинський з Лагодова, яким відповіли і давали вияснення на запити пос. д-р Ст. Біляк і д-р Свістель. Після того на внесення о. М. Дядя ухвалено одноголосно резолюції з признанням і подякою для У. П. Р. та зокрема для посла д-ра Біляка.

СКАЛАТ.

Персональна зміна в П. С. К. Скалат. Надзірна Рада П. С. К. у Скалаті на своїм засіданні 10. ц. м. виповіла службу службовикам П. С. К. тому, що не було однозгідности у проводі в справі фузії П. С. К. Скалат з У. С. К. в Теребовлі. Згадана злука мала прийти тому, що П. С. К. у своїй розбудові не дотримав темпа розвитку іншим Союзам. Ось і найважніші його недомагання: Союз не подбав у нас за реєстрацію експортового ячного магазину. Тепер у добру погоду треба відставляти яйця до С. У. К. Теребовля. В дощеву пору, коли нема добрих пільних доріг, відставляють яйця до місцевого експортового магазину Вішля, через що деморалізуються низові кооперативи, які кажуть, що вони самі можуть у Скалаті продати яйця жидові. Далі: хоч на анкетах аж двічі рішили купувати яйця на вагу, то кооперативи, що купували яйця на вагу (Старий Скалат, Остапє, Лежанівка), були змушені дальше купувати на штуки, бо П. С. К. не платив за яйця на вагу так, як вони платили членам. Куплене збіжжя тримають у помешканнях з 3-ма кімнатами, а в 4-й примішується канцелярія, в якій через порохи праця утруднена. У справі будови збіжевого магазину майже нічого не зроблено. Пізніше теж не без причини перестали господарі доставляти живину до збуту, хоч цей збут започатковано доволі надійно. Бачимо, що не все може валадити збут сільсько-господарських продуктів та людина, що є бездоганна у торговельнім (товаровім) відділі. Про це повинна памятати Надзірна Рада, підбираючи у порозумінні з нашими кооперативними централями дирекцію до П. С. К. у Скалаті. Організаційний відділ, який мав до обслуги 51 кооператив, повинен бути збільшений ще на одну силу. Один організатор, який є одночасно люстратором та директором П. С. К., навіть при непересічних своїх здібностях не зможе як слід обслужити всіх кооператив. Загально відомо, що Скалатщина є повітом під кожним оглядом незорганізованим ще як слід. Цю гірку правду слід собі сказати та поки ще не за пізно, братись до оживлення суспільно-організаційної праці серед українського громадянства в повіті. Цю організаційну працю слід повести навіть дещо скоріше, ніж саме в інших повітах. Саме тут у прикордоннім повіті, де вже від 22. квітня обовязуватиме новий закон про перебування у прикордонній смузі, можливі ще ріжні прикрі несподіванки. Тому рішення Надзірної Ради про зміну персоналу, нещо та зміна обійме обсалу на найважніших становищах, слід лише повитати.

Обєктивний.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ТУРКА в. СТР.:

20. 4. Камо грядеши? І. ч. „Вініцій і Лігія".
21. 4. ІІ. ч. „Смерть Нерона".
22. 4. Мурахи.
23. 4. Т. Шевченко.
24. 4. Голгота.
25. 4. Премієра. „Трафіка пані генераловоі" — комедія Буш-Фекете.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

ЗАЛІЩИКИ:

20. IV. Вій.
21. IV. Довбуш.

Великий Театр:

Вівторок 20. IV. год. 7.30 веч. „Професія пані Воррен". Вистава закуплена. Купони „Або" неважні.

Середа, 21. IV. год. 8. веч. опера „Травіята".

КІНА.

АПОЛЬО: „Диплёматична жінка".
АТЛЯНТИК: „Кров на морі" з Мозжухіном і Гарі Бавром.
ВАНДА: „Хлопці з Площі Зброї", „Променада кохання".
ҐРАЖИНА: „Два дні в раю".
ЕВРОПА: „Три сестри Пенні".
КАСІНО: „Камелійова дама" з Ґретою Ґарбо.
КОПЕРНИК: „Танцюючий пірат".
МАРУСЕНЬКА: „Н. З. 6. не причалив".
МЕТРО: „Марш Ракочія", „Втікач із Яви".
МІРАЖ: „Будеш усе моя" із Ґрейс Мур, „Заналюбилися в Монте Карльо" з Ліліяною Гервей.
МУЗА: „Ромео та Джулієта".
ПАЛЯС: „Не вір мужчині" з Джоан Крофорд і Кларком Гейбл.
ПАН: „Відень, місто моїх мрій".
ПАКС: „Білий легод" із Кей Френсіс і додатки.
РАЙ: „Ах, це не люблю!"
СВІТ: „Сеньоріта в масці" та „Клеопатра".
СТИЛЕВЕ: „Обвинувачена" і ревія.
ТОН: „Непереможний Білл" із Ґері Купером.
УТІХА: „Залога" та ревія.
ХИМЕРА: „Любовні несподіванки" з Нормою Ширер.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 7.)

„Ню Йорк" (перший раз).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 20. квітня 1937.

Берлін (357) 16.30 Весела муз. вадація, сопран, барит., віол., акордеон, 19.40 Вечірній гомін, 20.10 Орхестра Гітлерового полку, 21.00 Розр. музика. **Білгород** (437 18.30 Нар. пісні, 19.50, 20.00 Форт., 20.30, 21.00 Концерт орх., спів, **Будапешт** (550) 12.05, 22.15 Циг. музика, 13.30 Орх. концерт. **Відень** (507) 12.00 Розр. музика, 15.15, 16.55 Для дітей, 17.20 Весняні пісні, 17.40 Спів. рeсітaль П. Льоренція, барит., 20.00 Хор, 20.40, 21.00 Ревія пробоєвників, 22.20, 23.00 Вагнерівський концерт. **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Весняні пісні, хор, 20.10 Розр. музика, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, 19.50, 20.00 Оп. мельодії, **Мілано** (369) 17.15 Орх. концерт, 19.00, 20.40, 21.30 Розр. музика, 22.10 Неаполітанські мельодії, 22.45 Танц. музика, **Мінхен** (405) 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 20.10, 21.00 Вок.-муз. концерт, **Прага** (470) 17.30 Квінтет, 18.10 Солісти, **Радіо Парі** (1648) 12.00 Орх. концерт, 18.15, 17.45, 18.45 Спів, 17.30 18.30 Форт., 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 „Фіґарове весілля" оп. Моцарта, **Рим** (421) 17.15 Скрипка, (Дж. Бавара), 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ліоля" оп. Дж. Муле.

Середа, 21. квітня 1937.

БЕРЛІН (357) 16.45 Пісні, 19.15 Розр музика, 20.15 Пісні молоді, 21.00 Орх. концерт, віол., 22.30 Легка й танц. музика, БІЛГОРОД (437) 19.30, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, БРАТИСЛАВА (299) 18.15 Мадярські романси, 20.05 21.00 Фестіваль Л. Белі, музика, спів, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Сальон. музика 17.00, 19.05, 20.00 Циганська музика, 18.2[illegible]

Спів. рециталь, 21.50, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.15 Концерт 15.15 Для дітей, 16.50 Твори Вайгля і Вільдганса у вик. солістів, 19.30, 20.00 Богослуження ес-дур Шуберта, ДАЙТШ ЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пізні, 19.00 Весела муз. авд., 20.10 Дута орх., 21.15 Скрипка, КОШИЦІ (259) 16.10 Орх. концерт, МІЛЯНО (369) 17.15 Хор, 20.40 Розр. музика, 21.00 Нац. гимни, 21.05 22.00, 23.00 „Тоска" оп. Пучінія. МІНХЕН (405) 12.00 Розр. концерт, 15.40 Для дівчат, 16.30 Сучасна музика, 19.10 Моцартові твори, орх., солісти, 22.30 Соната г-моль на скр. і форт. Респігія, ПРАГА (470) 20.15 Югославськ. нар. пісні, вок. квартет, 22.35 Концерт Стравінського на два форт., РАДІО ПАРІ (1648) 12.00, 13.30 Розр. музика, 13.15, 20.15 Спів. рециталь 17.30 Форт. рециталь, 20.30, 21.00 20.30, 21.00 22.00 Фестіваль Гуг. Вольфа, РИМ (421) 20.40 Розр. музика, 22.15 Орх. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 20. квітня 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: Пригоди зухів, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Швайцарські стайні основа полонинної господарки, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Інтерв'ю з домашньою робітницею, 15.20 Легка музика з гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 „Для дітей" гр. пл., 15.50 Скринька для дітей, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Пісеньки з гр. пл., 16.15 Скринька ПКО, 16.30 Концерт югославянського хору „Обіліч", 16.55 Розвязка істор. загадки для дітей, 17.00 „Будні пп. Ковальських" говорена повість, 17.15 Камер. концерт: Цезар Франк: Форт. квінтет ф-моль, 17.50 Феміністичний денник, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Музика з гр. пл., 18.35 Еміграційні проблеми в літературі, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Чи сучасна молодь ліпша чи гірша від давньої, 19.20 Співочий рециталь Ядв. Лиховської, мецосопр., 20.00 Гутірка музика зі слухачем радія, 20.15 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка 22.30 Поет. чвертьгодина: Еміль Верхарен, 22.45 Танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Середа, 21. квітня 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Фагас", Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Світ дитини в мешканні, 14.30 Оперетькове попурі, з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Легка музика з гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Російська музика, з гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Двожак: Славянський танок ч. 1., гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Корнгольд: Дві пісеньки, 16.10 Коли великі люди були малі „З діточих літ Ожешкової", 16.30 Дута орхестра, 17.00 Ліс — оборона перед ворогом, 17.15 Концерт солістів, спів скрипка, форт., 17.50 Зневохота і радість життя, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10, 18.15 Спортові вістки, 18.20 Еріннів хор із гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Суспільне значіння „Дня ліса", 19.00 „Масковий баль" обичаєвий обр. із кн. Вацл. Берента „Діоген у контуші", 19.20 Учителі музики при праці, 19.40 Пісні, ковський тенор, форт., 20.20 „Гангстери" ський тенор, форт., 20.20 „Гангстери" скеч, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт у вик. Карла Цеккі, 21.30 Бах: Кантата ч. 211 (Кафекантате): орх., хор, Дудич-Литошевська сопр., Волінський тенор, Фехнер бас, 22.05 Танкова музика у вик. малої орх.; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Подяка.

Усім, що після невідійної смерти найдорожчої жінки і мами, бл. п. КАРОЛІНИ З РУПІЧІВ ГАВРИЛІВ, поспішили зі словами потіхи та розради і помогли нам у тім великім горю, складаємо щиру подяку. Зокрема дякуємо Вп. П. Редакторам Каролям Даюбкам за поміч і співчуття, яке Вони виявили нам у часі недуги Покійної. Дякуємо Вп. П. Лікарям Лимановському, Гнилевичеві, Стефкові, Шпетові та лікарям Суспільної Обезпечальні Кашубинському, Колдзелевській, Тепі і Фрідманові за совісну опіку підчас тяжкої недуги Померлої. Дякуємо всім Приятелям, Знайомим і Сусідам, що відпровадили тлінні останки Покійної на вічний спокій.

Львів, 19. IV. 1937.

Тома Гаврилів — муж; Марія, Олена — донька.

ОПОВІСТКИ.

ПОВІДОМЛЕННЯ. Зїзд бувших учнів ґімназії в Камінці Струмиловій відбудеться в неділю дня 16-го травня 1937. Діловий Комітет просить взяти в ньому участь усіх тих, що були учнями камінецької гімназії в роках 1909—1918. Зголошення приймають — та ближчих інформацій уділюють: **Д-р Іван Лемішка Камінка Струмилова, — кс. А. Ґромадзкі, Львів, Фредри 3.**

З огляду на те, що п. інж. Петро Базилевич відмовився дати сатисфакції п. дир. Іванові Мельникові за заподіяну йому словну обиду — подаємо до відома, що згідно з принятими звичаями між людьми чести, п. інж. П. Базилевич нездібний дати сатисфакції чести. — Юліян Тарнович, М-р Іван Ковалик.

Замісць квітів на могилу бл. п. Д-ра Остапа Приймы, складають Константина і Ярослав Витошинські на українських інвалідів зол. 10.—.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УКРАЇНЕЦЬ 40 років, на доброму матеріяльному становищі у Франції, шукає дівчину або бездітну вдову не молодшу 28—30 років, українку патріотку, котра б поїхала до Франції в цілі матримоніяльній. Листи й фотографії слати на таку адресу: — — —

ОГОЛОШЕННЯ.

Товариство опіки над українськими робітницями і робітниками в Стрию подає до відома, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

тогож Товариства відбудуться **дня 25. ц. м. в год. 5. пополудні** у власній домівці з таким порядком:

1) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів.
2) Звіт з діяльности Т-ва і касовий.
3) Уділення абсолюторії уступаючому Виділові і вибір нового Виділу.
4) Вибір Мирового Суду.
5) Внески і запити.

На випадок неприсутности потрібного числа членів в год. 5., ті самі Збори відбудуться в годину пізніше з важністю ухвал без огляду на скількість присутних членів.

Стрий, дня 18. квітня 1937.

Управа Товариства.

МІСЬКЕ
Заведення Заставниче

Відділ Міської Комунальної Каси Ощадности у Львові на підставі дозволу Міської Управи в кор. стол. м. Львові з дня 31. березня 1937 до ч. В. 11/I 761/37 уладжує **в днях 10, 11, 12 і 13. травня 1937 р.** від години 9 до 13 (1) і від 16 (4) до години 19 (7 ввечір) у власнім льокалі при вул. Валовій ч. 9. II. пов.

ЛІЦИТАЦІЙНУ ПРОДАЖ ЗАСТАВІВ.

Продані будуть невикуплені предмети зі золота, срібла, шляхотних каменів, заставлені, зглядно оплачені тільки по день 30. червня 1936, а взазначені: Серія VII від ч. 34.407 до ч. 69.812, також непродані або заняті на минулих ліцитаціях: Серія V. від ч. 1 до 100.000, серія VI. від ч. 1 до 100.000 і серія VII від ч. 1 до ч. 34.406, тому, хто дасть найбільше.

Друга ліцитація по думці і на умовинах § 33. регуляміну, відбудеться по скінченню ліцитаційнім заставів у днях 12. і 13. травня 1937 року.

У Львові, 8. квітня 1937 р.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.